KNIHOVNÍK

VEREJNÁ KNIŽNICA MICHALA REŠETKU v TRENČÍNE

2/2011

Viac než len metodický časopis pre verejné knižnice okresov Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou a Myjava.

OBSAH

Úvod(ník) 3
Jubileum spolkovej činnosti slovenských knihovníkov 4
Desaťročie webovej stránky Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne 5
Významné výročia v roku 2012 6
Cestovateľský zápisník Antonie Dvoranovej: Varanasi 10
Rozprávka o malej korytnačke 11
Interview s Andreou Coddington 15
(Foto)galéria podujatí vo VKMR za druhý polrok 2011 16
Z činnosti Literárneho klubu Omega v Trenčíne v druhom polroku 2011 19
Knihovník oslavuje tridsať rokov 20
Ocenenia pre jednotlivcov i kolektívy z oblasti kultúry 21
Detská stránka 23
Historia magistra vitae 24
Knižné novinky z regiónu 28
Regionálny medailón 29
Pele – mele 30

ÚVOD(NÍK)

Milé čitateľky, milí čitatelia,

určite sa mnohí z Vás v médiách stretli so správou o pripravovanej zmene pôsobiska našej knižnice, v očakávaní ktorej sa niesol skoro celý uplynulý pracovný rok. Napriek už naplno prebiehajúcim prípravným prácam na sťahovanie, ktorých doterajší priebeh je aj obsahom jedného z príspevkov, Vám i tentoraz prinášame nové vydanie nášho periodika.

Popri všetkom dianí, ktoré sa teraz v knižnici odohráva, Vám ponúkame možnosť zacestovať si s našou už skoro dvornou cestovateľkou Antoniou Dvoranovou. Navštívime ďalší zo svetadielov, Áziu, a ponúkneme Vám pohľad na život v jednej z najľudnatejších krajín Zeme – Indii. Popri informácii o odovzdaní ocenení knihovníkom Trenčianskeho kraja sme nezabudli ani na významné výročie existencie našej stavovskej organizácie, Spolku slovenských knihovníkov a priblížime Vám jednotlivé etapy vývoja nášho metodického časopisu i desaťročie webovej stránky knižnice.

Z príspevku o projekte Trenčianskej nadácie Otvor srdce, daruj knihu dýchne na Vás ešte trocha predvianočnej atmosféry, a nie menšiu pozornosť si získa informáciu o vzniku nového klubového časopisu našich „Omegákov“, ktorým všetci želáme veľa invencie a tvorivých síl v ich činnosti.

Aby som však všetko neprezradila, ostatné je už na Vás – čitateľoch. Množstvo príspevkov zaručuje, že každý bude mať možnosť si v časopise nájsť niečo, čo ho zaujme. Takže, veselo do čítania!

[maria.kernova]

METODIKA, KOORDINÁCIA, AUTOMATIZÁCIA

JUBILEUM SPOLKOVEJ ČINNOSTI SLOVENSKÝCH KNIHOVNÍKOV

V roku 2011, popri iných významných výročiach, sme si pripomenuli 65. výročie vzniku prvého slovenského profesionálneho spolku knihovníkov.

Prvé požiadavky na založenie spolku sú známe z januára r. 1932, kde odzneli v rezolúcii na pracovnom zjazde slovenských knižničných pracovníkov. Samotný vznik odbornej platformy slovenského knihovníctva sa datuje od ustanovujúceho zhromaždenia, ktoré sa uskutočnilo 27.2.1946 v priestoroch kaviarne Metropol v Bratislave a za predsedu prvého národného **Zväzu slovenských knihovníkov** zvolilo významného vedca, bibliofila, knihovníka doc. PhDr. Antona Augustína Baníka, CSc. Po šiestich rokoch pôsobenia bola činnosť zväzu pozastavená a problémy slovenského knihovníctva v ďalšom období rieši ustanovená Slovenská knižničná rada (r.1955). V r. 1968 sa konštituuje spolok pod rozšíreným názvom **Zväz slovenských knihovníkov, bibliografov a informačných pracovníkov** (ZsKI), v nasledujúcom roku sa stáva členom IFLA (Medzinárodná federácia knižničných asociácií a inštitúcií). Venuje sa budovaniu členskej základne, vydáva Zväzový bulletin, podieľa sa na organizovaní odborných podujatí pre knihovníkov. V roku 1972 usporiadal prvý seminár k téme využívania počítačovej techniky v knižniciach pod názvom INFOS, ktorý sa stal základom tradície; v tomto roku sa uskutočnil už jeho 36.ročník. V r. 1973 mení názov na **Zväz slovenských knihovníkov a informatikov** (ZKI), v rámci rozvíjania činnosti a aktivizácie členskej základne v regiónoch vznikajú krajské pobočky, v r. 1982 vzniká Krajská pobočka ZKI pre Západoslovenský kraj pri Krajskej knižnici v Trenčíne. V r. 1990, po zmene spoločenského zriadenia, sa prijíma nový názov a stanovy, zväz sa mení na samostatnú dobrovoľnú profesijnú organizáciu **Spolok slovenských knihovníkov** (SSK). Obsahom činnosti sa stáva starostlivosť o spoločenské uznanie a vážnosť knihovníckej profesie, aktívny podiel na tvorbe zákonov a koncepcií spojených s knihovníctvom a knihovníckym vzdelaním a rozvoj knihovníctva a knižnično-informačného systému na Slovensku. V deväťdesiatych rokoch sa oživuje činnosť jednotlivých sekcií, vzniká Klub mestských knižníc, začínajú sa prípravy na vypracovanie nového knižničného zákona, uskutočňuje sa prvý kongres slovenských knihovníkov i celoslovenská konferencia o stave slovenských knižníc. Opäť sa začína aktivovať činnosť v regiónoch vytváraním pobočiek SSK v jednotlivých krajoch, ako prvá vzniká 10.12.1998 krajská pobočka SSK v Trenčianskom kraji, ktorej predsedníčkou sa stala Mgr. Ľ. Strohnerová. Koncom tohto obdobia prebieha 2. slovenský knihovnícky kongres, na ktorom bol prijatý Strategický plán rozvoja slovenského knihovníctva do roku 2005.

V nasledujúcom desaťročí spolok pokračuje v budovaní členskej základne, organizovaní celoslovenských odborných podujatí, prípravách koncepčných materiálov pre ďalšie stratégie rozvoja knihovníctva na Slovensku a ďalších aktivitách. V roku 2000 vstupuje do platnosti zákon č.183/2000 Z.z.o knižniciach.... , na ktorého znení sa členovia spolku veľkou mierou podieľali, vzniká celoslovenský webový knihovnícky portál pre knižničnú a informačnú teóriu a prax InfoLib, ktorý umožňuje vzájomnú komunikáciu a výmenu skúseností knihovníkov a najmä prispieva k spoločenskému zviditeľňovaniu slovenského knihovníctva. Takisto vzniká súťaž o najkvalitnejšie webové sídlo knižnice Top Web Lib, začína tradícia Nocí s Andersenom a mnohé ďalšie aktivity.

Zásluhou mnohokrát dobrovoľnej angažovanosti jej členov Spolok slovenských knihovníkov za dlhú dobu svojej existencie vykonal mnoho záslužnej práce pri budovaní základov spolupráce knihovníckej komunity, a pripravil tak príležitosť pokračovať v rozbehnutej práci formovania trendov slovenského knihovníctva pre nastupujúcu generáciu knihovníkov.

Použitá literatúra:

STASSELOVÁ, Silvia: 65 rokov Spolku slovenských knihovníkov. – In: *Knižnica.* 2011, roč.12, č. 11-12, s. 3-13.

WEISSOVÁ, Marta: História Spolku slovenských knihovníkov a jeho historických predchodcov v rokoch 1946-1999. *Infolib.sk* [online]. [cit. 2012-01-10]. Dostupné z: <http://www.infolib.sk/index/podstranka.php?id=653>

[maria.kernova]

DESAŤROČIE WEBOVEJ STRÁNKY VEREJNEJ KNIŽNICE MICHALA REŠETKU V TRENČÍNE

Desať rokov je síce pomerne krátke obdobie v živote človeka, ale pri úžasne rýchlom tempe vývoja informačných technológií a prísunu informácií je to dostatočné obdobie aspoň na stručné nahliadnutie do historiografie a súčasnosti webovej stránky našej knižnice.

Webová stránka knižnice začala písať svoju históriu v roku 2001, rok po období zavedenia internetu do služieb knižnice a po štyroch rokoch používania knižnično-informačného systému LIBRIS.

Samotná realizácia vzniku začala v prvej etape prípravou návrhov na jej obsahové, vizuálne stvárnenie a štruktúru jednotlivých stránok, technickú stránku riešil odborný externý pracovník. Pokračovaním bol vznik konkrétnej podoby základnej verzie stránky, ktorá adekvátne vtedajším podmienkam, bola vytvorená v HTML kóde bez použitia špeciálnych nástrojov. Okrem základných údajov o histórii knižnice, jednotlivých pracoviskách, výpožičných službách, prevádzkovom čase, kontaktoch sa postupne pridávali nové informácie a rozširovala sa o ďalšie služby.

V rokoch 2001-2002 začala poskytovať knižnica jej prostredníctvom možnosť objednania dokumentov cez medziknižničnú výpožičnú službu, nasledovalo vystavenie elektronického katalógu, vďaka čomu získali používatelia prístup k on-line katalógu i mimo knižničných priestorov. Došlo k vystaveniu databáz regionálnych dokumentov a regionálnych osobností a udalostí.

V roku 2003 pribudla možnosť rezervácie dokumentov cez webovú stránku , v nasledujúcich rokoch boli stránky doplnené o zoznam periodík a CD nachádzajúcich sa vo fonde knižnice, o informácie o edičnej činnosti knižnice a činnosti Informačného centra Rady Európy. Predlžovanie výpožičiek bolo iba prostredníctvom mailu zaslaného knižnici (2004).

V r. 2006 sa začali zverejňovať informácie o pripravovaných a uskutočnených podujatiach, doplnené fotogalériou. Neustále sa zrýchľujúcim vývojom v oblasti informačných technológií začína však technická časť i dizajn stránky nepostačovať a nevyhovovať ustanoveniam v tom období prijatého zákona č.275/2006 Z.z. o informačných systémoch verejnej správy (ISVS) a Výnosu o štandardoch pre ISVS č. 1706/M-2006. Výnos stanovoval štandardy prístupnosti webových stránok, preto vznikla potreba prepracovania, lepšie povedané, celkovej inovácie webovej stránky knižnice, tak aby zodpovedala požadovaným kritériám.

Táto možnosť nastala ústretovým prístupom zriaďovateľa TSK, ktorý v roku 2007 zakúpil pre knižnice organizácií v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti nový knižnično-informačný systém Clavius.

Po prípravných prácach a testovaní pracovnej verzie sa uskutočnil prechod na nový systém koncom spomenutého roka. Vďaka tomu na webovej stránke knižnice, so zatiaľ štandardne prebiehajúcimi službami, bol už v tomto období používateľom k dispozícii nový on-line katalóg.

V nasledujúcom roku bola webová stránka obohatená o prístup do novovytvoreného Regionálneho knižnično-informačného systému TSK, ktorý poskytuje prístup do knižničných fondov všetkých vyššie spomínaných knižníc, pridali sa nové služby pre používateľov a to možnosť prehliadať stav svojho konta a on-line predlžovanie výpožičiek.

Rok 2009 sa stál rokom prebiehajúcej celkovej inovácie webovej stránky do dnešnej podoby. V júni 2009 získava knižnica nové logo a v septembri je spustená stránka s úplne novým dizajnom a obsahom. Po zakúpení redakčného systému Buxus zriaďovateľom prebehlo zaškolenie pracovníkov. Vďaka tomu v súčasnosti aktuality, informácie a fotodokumentáciu o podujatiach a nových knihách vo fonde knižnice na stránku vystavujú, na rozdiel od predošlej verzie, pri ktorej bola potrebná neustála spolupráca s technickým odborníkom, sami pracovníci knižnice. Zároveň pribudlo poskytnutie elektronickej služby „Spýtajte sa knižnice“, ktorá ponúka možnosť adresne zasielať otázky týkajúce sa činnosti knižnice a prvýkrát bola zverejnená elektronická verzia a metodického časopisu „Knihovník“.

V nasledujúcom roku získala knižnica v celoslovenskej súťaži verejných a školských knižníc TopWebLib 2009, organizovanej Spolkom slovenských knihovníkov o najlepšie webové sídlo, prvé miesto. Stránka bola postupne doplnená o prvky Web 2.0, virtuálnu prehliadku priestorov a elektronického sprievodcu po knižnici. Pridala sa anketa o službách knižnice pre virtuálnych návštevníkov.

METODIKA, KOORDINÁCIA, AUTOMATIZÁCIA

V roku 2011 sa zrealizovala registrácia knižnice na sociálnej sieti Facebook, povinné zverejňovanie objednávok, zmlúv a faktúr na základe zákona č. 546/2010 Z.z. a obhájila prvenstvo v súťaži TopWebLib 2009 získaním Čestného uznania za trvalo kvalitné webové sídlo v TopWebLib 2010.

Snahou tvorcov stránky teraz i v budúcnosti je neustále pracovať na jej vývoji, zlepšovaní či obohacovaní o nové webové prvky, cieľom tohto úsilia je poskytovať užívateľom čoraz kvalitnejšie a komfortnejšie informačné služby.

[maria.kernova]

VÝZNAMNÉ VÝROČIA V ROKU 2012

EURÓPSKY ROK AKTÍVNEHO STARNUTIA A SOLIDARITY MEDZI GENERÁCIAMI
MEDZINÁRODNÝ ROK DRUŽSTIEV

Január

3. 1942*	Dušan KOVÁČ, spisovateľ (70.)
3. 1892*	John Ronald TOLKIEN, anglický spisovateľ (120.)
5. 1932*	Umberto ECO, taliansky spisovateľ (80.)
6. 1822*	Henrich SCHLIEMANN, nemecký archeológ (190.)
7. 1922*	Helena KRIŽANOVÁ-BRINDZOVÁ, spisovateľka (90.)
8. 1932*	Pavel KOYŠ, básnik (80.)
15. 1622*	Jean Baptiste MOLIERE, vl.m. Poquelin, francúzsky dramatik (390.)
16. 1847*	Svetozár HURBAN-VAJANSKÝ, spisovateľ, politik (165.)
26. 1922*	Elena ČEPČEKOVÁ, spisovateľka (90.)
29. 1912*	František ŠVANTNER, spisovateľ (100.)
30. 1907*	Jozef HORÁK, spisovateľ (105. výročie)
31. 1797*	Franz Peter SCHUBERT, rakúsky skladateľ (315.)

Február

1. 1952*	Daniela HIVEŠOVÁ-ŠILANOVÁ, spisovateľka (60.)
3. 1812*	Jonáš ZÁBORSKÝ, spisovateľ, dramatik (200.)
4. 1892*	Ján HRUŠOVSKÝ, spisovateľ (120.) (Nové Mesto nad Váhom)
7. 1812*	Charles DICKENS, anglický spisovateľ (200.)
13. 1932*	Kornel FŐLDVÁRI, publicista, literárny kritik (80.) (Trenčín)
16. 1907*	Dobroslav CHROBÁK, prozaik, publicista (105.)
22. 1907*	Bohumil ŘÍHA, český spisovateľ (105.)
23. 1927*	Ladislav KVASNIČKA, lekár, spisovateľ (85.) (Trenčín)
23. 1932*	Anton HYKISCH, spisovateľ (80.)

25. 1842* Karl MAY, nemecký spisovateľ (170.))
26. 1802* Victor HUGO, francúzsky spisovateľ (210.)
27. 1812* Samo CHALUPKA, básnik (200.)
27. 1902* John STEINBECK, americký prozaik (110.)
27. 1902* Ľudovít FULLA, výtvarník (110.)
29. 1792* Giacomo ROSSINI, taliansky hudobný skladateľ (220.)

21. Medzinárodný deň materského jazyka

Marec

8. 1947* Michael STERN-HART, vynálezca elektronickej knihy (55.)
12. 1922* Jack KEROUAC, americký spisovateľ (90.)
13. 1842* Karol BRANČÍK, historik, prírodovedec (170.) (Beckov)
19. 1817* Jozef Miloslav HURBAN, básnik, publicista,politik (195.)
23. 1887* Josef Čapek, český spisovateľ a výtvarník (125.)
27. 1827* Ján AMBRO, lekár (185.) (Beckov)
27. 1592* Juraj TRANOVSKÝ, spisovateľ (420.)
28. 1592* Ján Amos KOMENSKÝ, pedagóg (420.)
30. 1932* Lýdia VADKERT-GAVORNÍKOVÁ, poetka, prekladateľka (80.)
31. 1882* Jozef BRANECKÝ, spisovateľ, historik (130.) (Trenčín)
31. 1732* Franz Joseph HAYDN, rakúsky hudobný skladateľ (280.)

26. 3 - 1. 4. TÝŽDEŇ SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC
21. Svetový deň poézie
25. Deň zápasu za ľudské práva
28. Deň učiteľov

Apríl

1. 1907* Gejza DUSÍK, hudobný skladateľ (105.)
2. 1827* Dionýz ŠTÚR, prírodovedec (185.)
6. 1942* Jaroslav REZNÍK, básnik, dramatik (70.)
15. 1452* Leonardo da VINCI, taliansky maliar, sochár (560. výročie)
18. 1857* Terézia VANSOVÁ, spisovateľka (155.)
20. 1742* Samuel TEŠEDÍK, spisovateľ (270.)
23. 1852* Ladislav MEDŇANSKÝ, výtvarník (160.) (Beckov)
24. 1822* Janko KRÁĽ, básnik (190.)
26. 1872* Ľudmila PODJAVORINSKÁ, vl.m. Riznerová, spisovateľka (140.)
27. 1822* Ján PALÁRIK, dramatik, spisovateľ (190.)
28. 1922* Klára JARUNKOVÁ, spisovateľka (90.)
29. 1937* Peter PETIŠKA, vl.m. Peter Kliment, humorista, prekladateľ (75.)

2. Medzinárodný deň detskej knihy
15. Deň boja proti rakovine - Deň narcisov
23. Svetový deň kníh a autorských práv
29. Deň stromov

Máj

12. 1942* Jana ŠRÁMKOVÁ, spisovateľka (90.)
12. 1922* Tibor BÁRTFAY, výtvarník (90.)
13. 1937* Pavel DVOŘÁK, publicista, historik (75.)
16. 1847* Pavol BEBLAVÝ, spisovateľ (165.)
22. 1937* Tomáš JANOVIC, spisovateľ (75.)

3. Svetový deň slobody tlače
8. Deň víťazstva nad fašizmom
21. Svetový deň kultúrnej diverzity pre dialóg a rozvoj

28. Medzinárodný deň počítačov
31. Svetový deň bez tabaku

Jún

1. 1822* Ján FRANCISCI-RIMAVSKÝ, národovec (190.)
2. 1822* Božena MAČINGOVÁ, spisovateľka (90.)
14. 1942* Mila HAUGOVÁ, poetka (70.)
15. 1902* Ján ROB PONIČAN, spisovateľ (105.)
16. 1747* Ján KVAŠA, básnik (265.) (Nové Mesto nad Váhom)
18. 1892* Ján BORODÁČ, režisér (120.)

5. Svetový deň životného prostredia
21. Svetový deň hudby
26. Svetový deň rybárstva
26. Svetový deň boja proti drogám

Júl

6. 1907* Jaroslav FOGLAR, český spisovateľ (105.)
11. 1937* Ján ŠTIAVNICKÝ, spisovateľ (75.)
12. 1922* Ľudo ZÚBEK, spisovateľ (90.)
15. 1922* Hana PONICKÁ, spisovateľka (90.)
17. 1927* Miroslav VÁLEK, básnik (85.)
18. 1897* Ján ČAJAK ml., zberateľ ľudovej slovesnosti (115.)
25. 1922* Miloš KRNO, spisovateľ (90.)
26. 1922* Albert MARENČIN, prozaik, výtvarník (90.)

2. Medzinárodný deň družstiev
5. Deň zahraničných Slovákov
13. Medzinárodný deň hlavolamov

August

10. 1822* Ján KALINČIAK, spisovateľ (190.)
10. 1922* Vladimír MINÁČ, spisovateľ (90.)
10. 1932* Vladimír PÁRAL, český spisovateľ (80.)
12. 1912* Ján ŠÁNDORA, výtvarník (100.) (Trenčianska Teplá)
14. 1927* Ján KÁKOŠ, dramatik (85.)
19. 1887* Štefánia MIČÁTKOVÁ, spisovateľka (125.) (Trenčín)
30. 1912* Pavol STRAUSS, spisovateľ, lekár (100.)

9. Medzinárodný deň domorodých ľudí
19. Svetový deň fotografie
12. Medzinárodný deň mládeže

September

6. 1922* CTIBOR ŠTÍTNICKÝ, vl. M. Tibor Dőrner, spisovateľ (90.)
11. 1667* Ján Sinapius HORČIČKA, spisovateľ (345.)
14. 1947* Ľuboš JURÍK, spisovateľ (65.)
15. 1867* Petr BEZRUČ, vl.m. Vladimír Vašek, český spisovateľ (145.)
17. 1852* Andrej HALAŠA, zberateľ ľud. piesní (155.)
21. 1922* Mária HAŠTOVÁ, spisovateľka, (90.)
21. 1947* Stephen KING, americký spisovateľ (65.)
25. 1897* Wiliam FAULKNER, americký spisovateľ (115.)
29. 1547* Miguel de CERVANTES Y SAAVEDRA, španielsky spisovateľ (465.)

8. Medzinárodný deň gramotnosti
11. Deň starých rodičov

13. Medzinárodný deň čokolády
21. Medzinárodný deň mieru
22. Svetový deň bez áut
26. Európsky deň jazykov
27. Svetový deň cestovného ruchu

Október

2. 1867* Božena SLANČÍKOVÁ – TIMRAVA, spisovateľka (145.)
3. 1762* Anton BERNOLÁK, osvietenec, spisovateľ (250.)
3. 1897* Louis ARAGON, vl.m. Louis Andreieux, francúzsky spisovateľ (165.)
9. 1907* Rudolf BRTÁŇ, literárny historik (105.)
16. 1927* Günter GRASS, nemecký spisovateľ (85.)
25. 1897* Janko MATUŠKA, hudobný skladateľ (115.)
28. 1932* Matúš KUČERA, historik (80.)
28. 1907* Alberto MORAVIA, taliansky spisovateľ, (105.)
29. 1797* Štefan MOYZES, 1. podpredseda MS (215.)

1. Medzinárodný deň starších ľudí / Medzinárodný deň hudby
5. Medzinárodný deň pešej chôdze do školy
10. Svetový deň duševného zdravia
13. Svetový deň zraku
17. Medzinárodný deň boja proti chudobe
26. Deň osvetových pracovníkov

November

7. 1867* Maria CURIE-SKLODOWSKA, poľská vedkyňa (145.)
11. 1712* Hugolín GAVLOVIČ, spisovateľ, básnik (300.)
14. 1907* Astrid LINDGRENOVÁ, švédska spisovateľka (105.)
16. 1932* Osvald ZÁHRADNÍK, dramatik (80.)
16. 1947* Drahoslav MACHALA, spisovateľ (65.) (Zem. Podhradie)
18. 1907* Andrej PLÁVKA, básnik (105.)
21. 1927* Andrej CHUDOBA, spisovateľ (85.)
25. 1562* Lope de VEGA, španielsky spisovateľ (450.)
28. 1907* Alberto MORAVIA, vl.m. Pincherle, taliansky spisovateľ (105.)
30. 1667* Jonathan SWIFT, anglický spisovateľ (345.)

13. Medzinárodný deň nevidomých
17. Medzinárodný deň študentstva
20. Svetový deň detí
25. Medzinárodný deň bez nákupov

December

5. 1917* Ľudo ZELIENKA, spisovateľ (95.)
6. 1882* Ján CÁDRA, publicista (130.)
6. 1872* Mikuláš MOYZES, hudobný skladateľ (140.)
8. 1832* Björnstjerne BJŐRNSON, nórsky spisovateľ (175.)
9. 1947* Ján ZAMBOR, literárny vedec (65.)
12. 1902* Koloman SOKOL, grafik, ilustrátor (110.)
13. 1797* Heinrich HEINE, nemecký básnik (215.)
13. 1917* Ján REKEM, bibliograf (100.) (Trenčianska Teplá)
15. 1887* Jozef Theodor MOUSSON, výtvarník (125.) (Trenčín)
26. 1892* Štefan KRČMÉRY, básnik (120.)

5. Medzinárodný deň dobrovoľníkov v ekonomickom a sociálnom rozvoji
10. Medzinárodný deň ľudských práv

VARANASI – POSVÄTNÉ MIESTO HINDUISTOV (INDIA)

Varanasi leží v severnej časti Indie na rieke Gange v štáte Uttar Pradesh. So svojimi vyše 1,2 miliónmi obyvateľov (25. najväčšie v Indii) by to bolo u nás ďaleko najväčšie mesto, ale v Indii patrí k tým priemerným.

Priemerným, čo sa týka počtu obyvateľov, ale najvýznamnejším, čo sa týka náboženstva. Je to posvätné mesto, kde si každý hinduista želá zomrieť a byť spopolnený na jednom zo spaľovacích ghátov. A potom, samozrejme, vhodený do Gangy.

Navštívila som mesto Varanasi v rámci poznávacieho zájazdu spolu so skupinou ďalších turistov zo Slovenska. Je to mesto, ktoré je pre Indiu veľmi typické. Ako hovoril náš sprievodca: horko, špina a smrad – prosto nádhera! Úzke uličky akoby vystrihnuté zo stredoveku sú plné odpadkov a potulujúcich sa kráv, ktoré sa týmito odpadkami živia. Krava je posvätné zviera hinduistov, ktorí tvoria v Indii asi 82% obyvateľstva. Nesmú ju zabiť, ani po uhynutí skonzumovať. Hoci v Indii vládne hlad a bieda u väčšiny obyvateľov, krava zostáva pre nich tabu. Dokonca ju ani neodoženú, ak im prekáža v ceste. Vo Varanasi, ako aj v iných indických mestách je kráv veľa. Sú vychudnuté, lenivé a špinavé. Každá vraj niekomu patrí, ale nevedno, ako, kde a kedy

ich nájdu, pretože kravy si chodia kade sa im zachce, blokujú dopravu a zavadzajú aj na diaľniciach.

Ďalším posvätným objektom hinduistov je rieka Ganga. Je to zároveň aj jeden z 330 miliónov bohov, ktoré majú. Ganga vo Varanasi je špinavá, ale Indovia (hinduisti) ju používajú na očistu. Samozrejme, nejedná sa o telesnú hygienu, ale o duševnú. Ganga ich očisťuje od hriechov a preto sa v nej hojne kúpu alebo aspoň sa do nej ponárajú a oblievajú sa jej vodou. Okrem toho chodia ľudia ku Gange prať svoju bielizeň, umývať riad, končí tu kanalizácia (ak nejaká vôbec je) a, samozrejme, hádžu sa sem zvyšky spálených ľudských tiel a uhynuté kravy.

V meste Varanasi sa nachádzajú pri Gange gháty, čiže schody do rieky. Po celej dĺžke ich je asi sto a majú rôzne účely. Nájdeme tu prací ghát, ceremoniálny ghát a dva spaľovacie gháty a tak ďalej. Najznámejší z nich je non stop spaľovací ghát, ktorý sa volá Manikarnika. Tu chce byť „pochovaný“ každý indický hinduista. Je to totižto jediné miesto, kde, keď sa dáte spáliť, oklamete samsaru – nekonečný kolobeh znovuzrodení a už sa nemusíte nikdy viac narodiť.

Svoj pozemský život sem prichádzajú dožiť tisícky ľudí z celej Indie. Neboja sa smrti. Skôr naopak – tešia sa na ňu, nakoľko ich vyslobodí z utrpenia, biedy a hladu. V žiadnom inom meste na svete nie je sústredených toľko starých, chorých a zomierajúcich ako práve tu.

Spaľovania sa zúčastňujú iba muži, pohreb je starosťou najstaršieho syna. Pokiaľ telo na hranici horí, muži sa rozprávajú, nikto neplače. Veď zomrieť a byť spopolnený vo Varanasi je predsa šťastie. O akomsi smútku svedčí iba biely odev pozostalých. Biela je tu totiž farbou smútku. Okolo hranice sa pohybujú spaľovači z kasty

nedotknuteľných, ktorých úlohou vo všeobecnosti je práca so špinou a smrťou. Keď telo dohorí, jeho zvyšky sú vhodené do Gangy.

K tomuto miestu sa viaže aj jedna legenda.

Manikarnika vlastne v preklade znamená náušnica. Hovorí sa, že Manikarniku vykopal ako studňu boh Višnu, aby prilákal boha Šivu. Jeho manželka Parvati ho ale oklamala. Šiva je taký roztopašník, ktorý lieta všade po celom svete a zabáva sa so svojimi bohmi a bohyňami. No a Parvati ho tu chcela udržať a tak hodila do vody svoju náušnicu (manikarniku), aby ju Šiva po celý čas hľadal. Doteraz hinduisti veria, že na poslednom odchode z tohto pozemského života, keď už sa nemusíte narodiť znova, sa Šiva týchto ľudí pýta, či nevideli Parvatinu náušnicu.

Ďalšími známymi ghátmi sú ceremoniálne gháty, kde sa každý večer koná „Ganga arti“, čiže zatváranie Gangy. Je to vlastne ďakovanie rieke, že celý deň slúžila a očisťovala hinduistov od hriechov. No nielen jej. Ďakujú aj ďalším božstvám. Celá táto paráda prebieha na schodoch (ghátoch) za asistencie množstva ľudí, ktorí sledujú akúsi ohňovú show, trvajúcu niečo vyše hodiny. Ráno za úsvitu sa potom slávnostne otvára.

Varanasi sa nazýva aj Šivove mesto. Keď sme prechádzali uličkami, videli sme množstvo hinduistických chrámov, z ktorých väčšina je zasvätená Šivovi. Bohužiaľ, my, ako nehinduisti, nemáme k nim prístup.

Napriek všetkej špine, neporiadku a chaosu, ktorý tu naoko vládne, je to mesto, ktoré Vás (podobne ako celá India) dostane a budete chcieť sa vrátiť.

[antonia.dvoranova]
[Foto: archiv A.D.]

O MALEJ KORYTNAČKE

ROZPRÁVKA Z KAPVERDSKÝCH OSTROVOV

I.

Bol raz jeden ostrov uprostred oceánu, kde boli lesy zelené a kopce hnedé. Okolo toho ostrova boli pláže, na ktorých sa more lámalo. Keďže boli opustené, každý rok na jar prichádzali na pobrežie korytnačky. Po pristátí v jemnom bielom piesku vždy hľadali bezpečné miesto kde by mohli nechať svoje vajíčka. Korytnačky prichádzali v skupinách. Najprv sa ukázali zeleno-hnedé hlavičky, načúvajúce všetkým zvukom prírody. A keď sa uistili, že žiadny vták ani žiadny had nie sú nablízku, začali chodiť sem a tam po pláži a vyberali suché miestečko, na slnku, a tam nakládli svoje vajíčka.

Jedna Malá Korytnačka vyrástla, a naučila sa plávať okolo Zeleného Ostrova. Potápala sa takmer až na dno priezračnej vody, kĺzala sa na sopečných skalách v jaskyniach pod ostrovom a hrávala sa s kamarátkami na schovávačku. Inokedy sledovala zelené riasy prirastené ku skalám ako tancujú vo vode.

Jedného dňa ju napadlo – veď aj ona by mala naklásť svoje vajíčka na pláž. Prvý krát by uvidela slnko, zem, stromy.

Zavolala si ju mama a povedala jej:

„Moja Malá Korytnačka, v niektorý deň tiež pôjdeš klásť svoje vajíčka na pláž. Už sa nevieš dočkať, však ? Ja takisto, dcérka moja. Ale som aj znepokojená. V deň, keď si uvidela denné svetlo...“

„Ale ja som nikdy nevidela denné svetlo“ prerušila ju.

„Už si ho videla, už si ho videla“ povedala mama a zdvihla pritom hlavu, ktorú mala dovtedy schovanú v pancieri.

„A kedy mama moja?“ opýtala sa Malá Korytnačka zvedavo.

„Keď si sa narodila. Vyšla si zo svojho vajíčka a šla si dole plážou, hľadala si more. Vtedy sudička, ktorá sa prechádzala na pláži, prišla za tebou, položila ti ruku na hlavu a povedala:

„Pekne vítam urodzenú slečnu z rodu *karetovitých.“*

„Karetovitý, mami ? Aké zvláštne meno!“

„Áno dcérka moja, to je náš rod. Sme z rodiny *karetovitých.* Je to pravda, pred ktorou nemôžeme utiecť.“

„Ale ja nechcem byť z rodiny *karetovitých*“ fňukala Malá Korytnačka, a už už sa šla rozplakať.

„Nebuď hlúpa. Nemôžeme poprieť to, čím sme, to čo zdedíme s menom a s rodinou. To je univerzálny zákon prírody. Sme plazy, *karety.*

Malá Korytnačka obdivovala, že jej mama pozná také zvučné slová ako *karety*, univerzálny... aké bolo to ďalšie ? Už si nevedela spomenúť.

Skĺzla sa do vody, nechala za sebou oblak piesku a zmizla v jaskyni Ružovej Krevetky, keď zacítila, že ju dve veľké tlapky ťahajú von z jaskyne. Samým úľakom vyfúkla z úst dve bubliny vzduchu a snažila sa tak pohrýzť toho kto ju ťahal.

Bola to mama Korytnačka, pridržiavala ju za hlávku.

„Tak ty si si nevšimla, že som sa s tebou rozprávala? Ušla si preto, že si ma videla nesústredenú keď som zavadila pancierom o riasy nado mnou? Nevieš, že riasy robia dobre na pleť, teda na pancier?“

Malá Korytnačka stiahla hlavičku, nechcela aby ju mama znovu potiahla, pretože sa bála, že by potom mala uši ako zajkovia alebo opice z jej príbehov.

„Počúvaj dcérka, dávaj pozor. Ako som ti pred chvíľou hovorila, keď si sa narodila, sudička Mirandolina ti položila ruku na hlavu a povedala toto:

„Vyrastieš v týchto vodách, a počas svojho života ťa tri krát napadnú. Ak unikneš prvý krát, napadnú ťa druhý krát, o niekoľko rokov neskôr. Ak unikneš aj druhý krát, napadnú ťa znovu. Tretí krát unikneš len s veľkým šťastím.“

Malá Korytnačka nevedela, čo znamená slovo *uniknúť,* a nič si z toho nerobila.

II.

O niečo neskôr, keď už bola voda priezračná a príjemne teplá, slnečné lúče prehrievali piesok obmývaný morskými vlnami. Korytnačky a Korytnačiaci sa hrávali na dne jaskýň a obšmietali sa okolo rias prirastených k sopečným kameňom. A tak si v jeden deň Malá korytnačka vypýtala požehnanie od mamy a od tetičiek, a už sa hrnula hore oceánom na hladinu.

Keď prišla na pláž oslepilo ju briliantovo žiariace slnko. Dalo jej mnoho práce nájsť vhodné miesto pre vajíčka. Po zemi sa jej pohybovalo veľmi ťažko. Nebolo to ako vo vode. Vliekla sa ako len mohla až kým nenašla suché a teplé miesto. Hrabala, hrabala a vykopala veľkú jamu na vrch ktorej sa posadila.

Bola unavená a zostala len tak sedieť. Keď sa spamätala z únavnej cesty po pláži, zdvihla sa a s prekvapením si všimla, že priehlbina je plná vajíčok. Plutvičkami na ne rýchlo nahrnula piesok.

Ostatné korytnačky boli už na ceste do mora, ale ona zostala na mieste, obdivovala banánovníky obsypané trsmi zrelých banánov, vysokánske kokosovníky, také vysoké, že sa takmer dotýkali neba. A videla hory, a videla riečky ako sa vlievajú do mora.

Vtom ju zbadal chlapec čo sa prechádzal po pláži. Pribehol k nej, schmatol ju všetkou svojou silou a začal kričať:

„Hej ! oci, poď sem rýchlo. Hej! oci, chytil som korytnačku. Spravíme si z nej dnes večer rezne. Hej! oci, poď. Z panciera si spravíme náušnice alebo náramky.“

Keď Malá Korytnačka začula tieto hrozby, vydesila sa. Zostala úplne potichučky, schúlená, a predstierala, že je mŕtva. Chlapec ju teda položil do piesku a znovu zavolal na otca. Pena jednej Vlnky zaliala piesok aj Malú Korytnačku, a pošeptala jej:

„Využi túto chvíľu a uteč, skôr než bude neskoro.“

Malá Korytnačka znova zacítila Vlnku a jej penu na svojich plutvách, zobrala odvahu, zhlboka sa nadýchla dvoma tempami sa jej podarilo zmiznúť v mori.

Keď prišla za mamou, ešte dychčala, ale nepovedala jej nič o svojom podivnom dobrodružstve.

III.

Ako čas plynul, túlala sa po okolí s Ružovou Krevetkou a práve objavovali hlbiny jednej čadičovej jaskyne keď zacítila ako ju schytili mocné chápadlá. Zľakla sa, nemohla sa poriadne nadýchnuť a cítila ako ju vlečú von s jaskyne raketovou rýchlosťou.

Velikánska chobotnica, hotový obor, ju zvierala medzi chápadlami. Ružová Krevetka vytušila nebezpečenstvo a išla skákajúc zo skaly na skalu varovať kamarátky krevety. Tie Ružovú Krevetku, dobrovoľnú hasičku, nasledovali. Spojili sily a začali Chobotnicu pichať do hlavy.

Prišiel aj Krab-Dva-Tam-Jeden-Späť, a natočil sa aby mohol sledovať ako krevety s chuťou bodajú hlavu Chobotnice. Táto pichania zacítila a tak si hlavu poškrabala jedným zo svojich chápadiel čím krevetky odohnala.

Ale Malú Korytnačku nepustila.

Medzitým zavetrila výraznú vôňu Kraba. A keďže chobotnice krabov zbožňujú, Malú Korytnačku vyhodila do vĺn a hneď aj chytila Kraba a zhltla ho.

Keď uvidel vo vzduchu korytnačku orol, ktorý striehol vysoko na skalnom zráze, pustil sa strmhlav dolu, schmatol ju do svojich pazúrov a vyniesol ju medzi oblaky. Prekvapené oblaky ponúkli Orlovi, aby si oddýchol na mäkulinkých stoličkách, nadýchaných poduškách alebo obláčikových ležadlách. Orol neodpovedal a letel, letel, letel až vysilený prestal dávať pozor a korytnačku nechal spadnúť.

Keďže Malá Korytnačka nemala padák, len tak svišťala vzduchom, až v jednu chvíľu dopadla horeznačky a pancierom narazila na hlavu plešatého muža so šedivou bradou.

Zvalila sa na vlhký piesok. Vliekla sa ako len mohla a vyšla na vrch obrovskej čiernej skaly, ktorá sa nachádzala pár metrov od pláže. Narážali do nej vlny, v tento deň týčiace sa dovysoka a vlievajúce sa jedna do druhej.

Bol to prudký náraz. Muž s plešinou a snehobielou bradou zdvihol ruky smerom k hlave a spadol doluznačky na biely piesok.

Malá Korytnačka z vrcholku skaly videla, ako ľudia schádzajú z hôr a bežia na pláž. Mali biele rúcha a na nohách sandále. Nevedela by povedať či to boli muži alebo ženy, pretože nikdy nevidela takto oblečených ľudí. Obkolesili bradatého muža a plakali:

„Veľký Aischylos zomrel! Zabila ho korytnačka, ktorá vypadla Orlovi zo zobáku. Veľký Aischylos zomrel!“

Ďalšia biela postava ukázala prstom na plešatého muža a povedala: „Zomrel náš najväčší autor tragédii. Musíme to oznámiť *koryfeom.“*

Malá Korytnačka, ktorá v kútiku panciera nosila zápisník, ho opatrne vytiahla a zapísala si *tragédia, koryfej*. Potom ho schovala, aby sa mohla neskôr mamy opýtať na význam týchto slov, ktoré nikdy predtým nepočula.

Zdvihla hlavičku a nadýchla sa vzduchu. Zdal sa jej taký ľahký, cítila sa ako v Raji. Bol tak svieži, že sa jej telo príjemne uvoľnilo od plutvičiek až po pancier.

Bradatého muža odniesli, položeného v pevnej svetlej vrecovine. Zo suchých vyprahnutých vápencových hôr sa stali hory zelené a plné vlahy. Plakali za svojím pánom.

IV.

Malá Korytnačka si zrazu uvedomila, že to nie je jej pláž a začala plakať.

Skala, na ktorej doteraz sedela, prehovorila: „Neplač, Korytnačka. Vrátila si sa späť v čase. Teraz je rok 456 p. n. l. Ale neboj sa, zavediem ťa späť do 20. storočia odkiaľ si prišla. Keď tam prídeme, znovu budeš dýchať výfukové plyny.“

„Ale ja budem žiť na dne mora“, odpovedala veselo Malá Korytnačka.

„To je pravda“, povedala Skala. „Ale budeš musieť utekať z vôd znečistených tankermi, kanalizáciou a chemikáliami.“

Skala nebola Skalou, ale Veľrybou zo severných morí. Keď to dopovedala, vyštartovala naprieč vodou a vyparila sa na obzore, pričom Malú Korytnačku niesla na svojom chrbte. Tá bola udivená, pretože mama jej často rozprávala príbehy a raz jej povedala, že Veľryba je severský cicavec.

Veľryba sa dovtípila na čo myslí a povedala jej: „Nebuď prekvapená, Malá Korytnačka, mala si šťastie. Trávila som leto v Egejskom mori. Už som sa vracala domov na sever, keď som ťa videla spadnúť z Orlovho zobáku. Mám takmer tisíc rokov a každých šesť mesiacov chodím kamsi na dovolenku. No tak, pospi si.“

Zaspala, a keď sa prebudila, morská voda jej bičovala pancier, boľavú hlavičku a doudierané telo.

Ponorila sa do vody, kde sa zrazila so Žralokom, prešla naprieč pláňou bieleho piesku a vyliezla na horu z červených a žltých mušlí.

Plávala a plávala, ale nedarilo sa jej nájsť mamu ani tety, ani Ružovú Krevetku, ani chladnú čadičovú jaskyňu v tvare trojuholníka.

Znovu sa rozplakala. Chytila jeden hebký list zelenej riasy a utrela si s ním nos. Dva krát smrkla.

Priblížil sa k nej jeden hnedý Jazyk Morský, s bruchom ako rôsol, a opýtal sa jej:

„Prečo plačeš, Korytnačka?“

A ona odpovedala : -„Hľadám moju rodinu, kamarátov a môj domov, ale nedarí sa mi ich nájsť.“

„A kde bývaš?“ , opýtal sa Jazyk.

Malá Korytnačka mala chuť sa smiať, pretože Jazyk Morský mal ústa iba z jednej strany tváre a keď rozprával, vyzeralo to, že robí grimasy.

„Prečo sa smeješ?“, opýtal sa podozrievavo.

„To nič“, povedala. „Tak teda, bývam, alebo lepšie povedané bývala som na Zelenom Ostrove, kde je more také vlažné ako tu.“

„Áá!“, odpovedal Jazyk, „tu sú ostrovy tiež zelené. Si na Haiti.“

Malá Korytnačka už nemala viac sĺz, ktoré by mohla vyplakať a rozhodla sa čeliť situácii. A povedala: „Čo mám teda robiť?“

„Pozri“ ,odpovedal jej kamarát Jazyk, „najlepšie bude keď napíšeš odkaz. Dáš ho do jednej z fliaš ktoré sú v pivnici na dne jaskyne. More ju odnesie.“

„A potom?“

„A budeš ako ja. *Imigrant*.“

„Nemusíš mi to vysvetľovať. Na mojom ostrove, chcem povedať v mojich vodách, sú tiež *emigranti*.“

„Dobre, dobre“, povedal Jazyk Morský a profesorsky poradil, „nemýľ si *emigranta* s *imigrantom*. Potom ti to vysvetlím. Teraz musím ísť, lebo ma doma čaká polievočka.“

Malá Korytnačka vytiahla zápisník a zapísala si: *emigrant* a *imigrant*....opýtať sa mamy.

Potom na veľký hladký list z tropickej riasy napísala trochou atramentu, ktorý mala od Sépie Luly toto:

Mami, potom ako som precestovala v čase tisícky rokov, som sa dostala na Haiti. Vrátila som sa až do roku 456 p.n.l. V nie veľmi príjemnej situácii som spoznala Aischyla, autora *tragédii* s bielou bradou. Podobal sa na tie mramorové sochy, ktoré ležia na dne čadičových jaskýň nášho ostrova. Cestovanie vzduchom je ohromujúce, teda okrem pristátia, ktoré bolo trochu bolestivé. Pán Orol je dobrý pilot, len trochu roztržitý.

Bozkávam. Malá Korytnačka

Pani Sépia Lula jej priniesla fľašu, Malá Korytnačka do nej vložila list, zazátkovala ju, vyhodila na hladinu a nechala ju plávať po prúde. Vyzeralo to, že mieri k Zelenému Ostrovu.

A zvyšok? Zvyšok vám porozprávam čoskoro.

[preklad z portugalského jazyka: juliana.zmetakova]

CHCETE PREZENTOVAŤ VAŠU KNIŽNICU
A SPRAVIŤ JU PRÍSTUPNEJŠOU?

PREDSTAVTE JU POMOCOU KNIHOVNÍKA!

NA TOMTO MIESTE RADI UVEREJNÍME INFORMÁCIE, ZAUJÍMAVOSTI A NOVINKY Z KAŽDEJ MESTSKEJ, OBECNEJ KNIŽNICE.

Kontakt: multi@vkmr.sk (032/7434267, kl. 33)

STRÁNKA PRE POTREBY OBECNÝCH KNIŽNÍC

www.obecnakniznica.sk

PORTÁL PRE KNIHOVNÍKOV A ZRIAĎOVATEĽOV

INTERVIEW

ANDREA CODDINGTON

VYMENILA NEW YORK ZA RADOŠINU

Andrea Coddington, rodená Kozinková, pôsobila vo viacerých slovenských médiách. V roku 2002 ju práca zaviala do USA. V New Yorku sa zamilovala aj ovdovela. Svoj strhujúci životný príbeh vložila na papier a presedlala na dráhu spisovateľky. Jedna z najobľúbenejších autoriek pod Tatrami počas návštevy v trenčianskej knižnici priznala, že všade dobre, doma najlepšie.

Vašu novinársku kariéru ovplyvnil teroristický útok na Svetové obchodné centrum v septembri 2001. S akými očakávaniami ste cestovali za oceán?

Vždy som chcela navštíviť Ameriku. Môj sen sa mi splnil najkrajším možným spôsobom, keďže som tam odišla pracovne, hoci nie v najšťastnejšej dobe. Z novinárskej stránky však v tom čase išlo o veľmi zaujímavé miesto. New York je žihadlo, ktoré Vás rýchlo prijme a vďaka množstvu ľudí z rôznych kútov sveta sa zakrátko cítite ako doma.

New York vraj nikdy nespí, chutí život v tzv. veľkom jablku po desiatich rokoch inak?

Mne určite chutí inak. Život v tejto betónovej džungli začne byť vyčerpávajúci, keď tam chcete žiť úplne normálny život, vychovávať deti a pestovať prirodzené hodnoty. Všetko je vlastne za oknom vášho bytu, no niekedy ozaj potrebujete len sedieť doma na gauči a vypnúť.

V súčasnosti sa nevenujete pôvodnej profesii, nechýba Vám žurnalistika?

Na dobrého novinára treba celého človeka, ktorý vlastne ani nie je pánom svojho času. Ja teraz potrebujem čas venovať svojim deťom. Momentálne nedokážem byť kvôli spravodajstvu k dispozícii 18 hodín denne.

Domovinu v ostatnom období navštevujete zväčša pracovne, ktoré miesta máte najradšej?

Pri každej ceste z letiska mi srdce rozbúši silueta Bratislavského hradu. Domov sa vždy teším. Teraz som prišla aj s deťmi a chceme na Slovensku zostať dlhšie. Najlepšie sa cítim v Radošine, kde žijú moji rodičia. Vychutnávam si pocit ísť ráno na nákup a všetkých poznať.

Prebudila vo Vás spisovateľku rodinná tragédia?

Dalo by sa to takto nadnesene povedať. Písať beletriu nebolo mojim cieľom. Hnací motor prvej knihy *Mal to byť pekný život* predstavovala úprimnosť a surové emócie. Pozitívna spätná väzba z vydavateľstva dodala motiváciu navyše.

Reportérsky inštinkt ste uplatnili v románe Židovka. Čo podnietilo spracovanie tejto problematiky?

Stretnutie s hlavnou hrdinkou Sofiou Maniševičovou – dcérou Židovky, odvlečenej počas druhej svetovej vojny do Osvienčimu. Štúdium sprievodných faktov mi rozšírilo obzor. Som vďačná za príležitosť spoznať fantastických ľudí a naučiť sa veľa nových vecí.

Považujete skutočný príbeh a symbiózu rozdielnych kultúr za neodmysliteľné prvky vlastnej literárnej tvorby?

Súhlasím. Nemám totiž najmenšiu ambíciu písať niečo vymyslené. Pokiaľ by ma písanie neposúvalo ďalej, stratilo by pre mňa zmysel.

Prečo nesie Vaše najnovšie dielo názov Cudzia krv?

Cudzia krv je príbeh štyroch ľudí, ktorých osobne poznám. Pre mňa a dúfam, že aj pre čitateľa sú zaujímaví z hľadiska rozdielnych osobností, snažiacich sa vyrovnať so spoločnosťou, láskou, Bohom, či sebou samým. Cudzia krv metaforicky pripomína spektrum vecí, s ktorými musíme v živote bojovať, aby sme našli svoje miesto.

Amerika Vás obrala o životnú lásku, čo Vám dala?

V prvom rade dve krásne deti. Dúfam, že aj prajnosť a presvedčenie, že žiadna tragédia nás nemôže zastaviť v snahe byť silným a hlavne dobrým človekom.

[peter.martinak]

[In *Trenčianske noviny*, 2011, roč. 52, č. 47, s. 10.]
[Foto: blanka.sadilkova, archiv A.C.]

KULTÚRNE PODUJATIA

(FOTO)GALÉRIA PODUJATÍ VO VKMR ZA DRUHÝ POLROK 2011

ČÍNA A TIBET TRENČIANSKYMI OČAMI

Cestovanie patrí všeobecne k najobľúbenejším hobby. Trenčanka Antónia Dvoranová ho povýšila na svoj životný štýl. Najnovšie pokorila ázijské tromfy v poradí Čína, Tibet, Nepál a India. Geografkine postrehy okorenené fascinujúcimi fotografiami otvorili jesennú sezónu kultúrnych podujatí na pôde Verejnej knižnice Michala Rešetku.

Ázijská výzva

Učiteľka zemepisu na Základnej škole Dlhé Hony počas letných prázdnin nezaháľala. Chvíle voľna vymenila za aktívny oddych. Po Európe a Južnej Amerike si pripísala na konto ďalší kontinent. Tento raz najväčší svetadiel – Áziu. Pútavé rozprávanie popretkávané autentickou fotodokumentáciou Dvoranová charakterizovala ako správu z cesty doplnenú o veci, ktoré by mohli zaujímať bežného smrteľníka.

Expedícia odštartovala v Pekingu a celkovo trvala 28 dní. Po hlavnom meste Číny nasledoval presun cez Šanghaj, historický Sian do tibetskej Lhasy. Najľudnatejší štát sveta vystriedal susedný Nepál, odkiaľ trasa vyústila do indickej kolísky civilizácie. Druhú časť zájazdu však cestovateľka priblíži v knižnici až o mesiac. „Hoci sme po zemi prešli 6 600 kilometrov, výprava bola náročnejšia skôr psychicky ako fyzicky. Najmä preto, že treba rýchlo vstrebávať jeden nový zážitok za druhým, pričom času nie je nazvyš. Pokiaľ si človek nepíše poznámky, veľmi rýchlo zabudne kde všade bol a čo videl," zhodnotila Dvoranová.

Nie je Čína ako Čína

Čínu väčšina vníma ako krajinu plnú bicyklov a ryžových polí. Trenčianska svetobežníčka po ázijskej skúsenosti vtipne skonštatovala, že v súčasnosti je jedno či sa človek prechádza po Paríži, New Yorku alebo Šanghaji, rozdiel spočíva akurát v počte šikmookých okoloidúcich. Napriek tomu, obrovská rozloha spravovaného územia so sebou prináša daň v podobe regionálnych rozdielov a odlišných predpokladov pre ľudskú existenciu. Dôkaz leží v srdci Himalájí. „Aj kvôli vládnucej komunistickej strane sa Číňania orientujú prevažne na prácu. Na druhej strane, u Tibeťanov odjakživa prevládal duchovný spôsob života. Takpovediac šesť mesiacov pásli dobytok a zvyšok roka trávili v kláštore," poznamenala Dvoranová. Ale ako vzápätí dodala, etnicky čistý Tibet zjavne ustupuje z tradičných pozícií.

K povinnej výbave moderných dobrodruhov neodmysliteľne patrí vyleštený objektív. Uvedená fotoreportáž pozostávala z desiatok unikátnych záberov. Nechýbali zástupcovia novodobých divov sveta, resp. svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Výnimočnú pozornosť vzbudil Veľký čínsky múr, tzv. terakotová armáda, najväčšie svetové námestie, moderný olympijský komplex, deväťmiliónový Šanghaj, legendárny palác dalajlámu, najvyšší vrch Zeme, či vysokohorský príbytok zateplený jačím trusom.

[peter.martinak]
[In *Trenčianske noviny*, 2011, roč. 52, č. 38, s. 10.]
[Foto: archiv A.D.]

SPOMIENKY NA LETO POKAZENÝCH NÁDEJÍ

Studená vojna pamätá jedno mimoriadne horúce leto. August 1968 prevrátil naruby dejiny Československa. Najnovší román Viliama Klimáčka sleduje osudy emigrantov i tých, ktorí v rodnej vlasti museli zostať. Avantgardný spisovateľ ho predstavil na pôde trenčianskej knižnice. Garde mu robila dvojica hlavných hrdinov – manželia Tóthovci z Toronta.

Štyridsať rokov po...

Román *Horúce leto 68* vychádza z rovnomennej divadelnej hry. Nezvyčajná postupnosť dokumentuje autorov nekonvenčný pohľad na svet. Ako zdôvodnil úspešný režisér, herec a zakladateľ divadla GUnaGU, kniha všeobecne pripomína literárnu konzervu, ktorá umožňuje veci uložiť, resp. hocikedy sa k nim vrátiť. Námet umeleckého spracovania udalostí, nasledujúcich bezprostredne po invázii vojsk Varšavskej zmluvy do ČSR, inicioval niekdajší redaktor bratislavského rozhlasu Dušan Tóth. „Najprv som sa preľakol, pretože čo už si mohol pamätať desaťročný chlapec? Lenže Dušan mi sprostredkoval 35 úžasných stretnutí s rodákmi, žijúcimi za veľkou mlákou, ktoré ma zaujali a doslova dojali k slzám," priblížil Klimáček.

Zozbierané zážitky v diele zosobňujú šiesti protagonisti. Na pozadí spoločensko-politického prevratu graduje ich strastiplná púť za slobodou. Príbeh životných rozhodnutí, odvahy a človečiny zdolaním Atlantiku zďaleka nekončí. Americký sen totiž nahlodávajú myšlienky na rodinu, znášajúcu biľag imperialistických kolaborantov za ostnatým drôtom. „Každý z nás má v širokom príbuzenstve niekoho, kto kedysi emigroval. Odchádzať z tejto krajiny patrí k vyše storočnému údelu Slovákov. Aj o tom je Horúce leto 68. Množstvom svedectiev som zase docielil bohatosť deja. Čitateľ môže v skrátenej forme sledovať dejiny roku 1968. No nie politické, ale naopak osobné tragédie i tragikomédie," poznamenal Klimáček.

Slováci sa nestratia

Severoamerické cesty slovenských vysťahovalcov viedli rôznymi smermi. Napriek tomu sa v ďalekej cudzine nestratili a naďalej pestovali svoju kultúru. Spomínaný D. Tóth zostal verný rádiovým vlnám. Cez éter Hlasu Ameriky, či Slobodnej Európy udržiaval pravidelný kontakt

s domovinou. Dnes pôsobí ako evanjelický kňaz v Toronte, kde založil Torontské slovenské divadlo. Ruže mu však spočiatku nekvitli ani v krajine javorového listu. Ešte stále nedokáže pochopiť istú zaužívanú prax – tzv. kanadskú skúsenosť. „Kanadská skúsenosť tvorí začarovaný kruh medzi prisťahovalcami a zamestnaním. Môžete ju získať len prácou v Kanade, ale v Kanade vám prácu nedajú, kým nemáte kanadskú skúsenosť. Presnejšie, odbornú prácu, v ktorej ste boli doma dobrí," objasnil reverend Tóth.

[peter.martinak]
[In *Trenčianske noviny*, 2011, roč. 52, č. 44, s. 8.]
[Foto: VKMR.]

Beseda s Gustávom Murínom

Stretnutie s Gabrielou Futovou

KULTÚRNE PODUJATIA

Miestny odbor MS v Trenčíne a Nadácia Matice slovenskej
Trenčiansky samosprávny kraj
Mesto Trenčín
Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne

vyhlasujú výsledky

XIX. ročníka Literárnej súťaže Jozefa Braneckého

STUDŇA SA TAJNE S DAŽĎOM ZHOVÁRA

Trenčín, 2. december 2011

Zoznam ocenených v žánri PRÓZA:

(bez ohľadu na kategóriu)

1. miesto: Elena Štefancová (Bohunice – Pruské)
1. miesto: Jozef Páleník (Svinná)
2. miesto: Karin Holotová (Trenčín)
2. miesto: Anna Hrabalová (Trenčín)
3. miesto: Anna Mihálová (Trenčín)
3. miesto: Pavol Strechay (Nové Mesto nad Váhom)

CENA PRIMÁTORA MESTA TRENČÍN:

Andrea Trusková (Trenčín)
Oľga Nemcová (Trenčín)
Jozef Páleník (Svinná)
Milan Kenda (Bratislava)

CENA MO MATICE SLOVENSKEJ V TRENČÍNE:

Elemír Beďatš
Ružena Viskupičová (Trenčín)

Zoznam ocenených v žánri POÉZIA:

(bez ohľadu na kategóriu)

1. miesto: Janka Mišúnová (Púchov)
1. miesto: Andrea Trusková (Trenčín)
2. miesto: Martin Lančarič (Trenčín)
3. miesto: Kristína Ondrkálová (Melčice-Lieskové)
3. miesto: Karin Holotová (Trenčín)
3. miesto: Ladislav Michalec (Dolná Súča)

CENA MO MATICE SLOVENSKEJ V TRENČÍNE:

Jana Vozáriková (Trenčín)

LITERÁRNY KLUB OMEGA

Z ČINNOSTI LK OMEGA V TRENČÍNE V DRUHOM POLROKU 2011

Literárny klub Omega si v minulom roku pripomenul pätnásť rokov svojej činnosti. Klubová činnosť nezostala bez odozvy v Trenčíne i okolí, naopak stala sa súčasťou kultúrno-spoločenského diania. Všetkých členov a vedenie Verejnej knižnice Michala Rešetku, pri ktorej LK Omega pôsobí, potešilo ocenenie z rúk predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja MUDr. Pavla Sedláčka, MPH „Za osobitný prínos k rozvoju kultúry Trenčianskeho kraja". Považujem ho zároveň za motiváciu do ďalších rokov.

Dovolím si spomenúť niektoré aktivity klubu v druhom polroku 2011. K tradičným letným podujatiam patrí Literárna noc. Šiesta v poradí bola neformálnym stretnutím s pestrým programom. Svoju druhú zbierku poézie počas nej prezentovala Oľga Nemcová-Košecká. Na cestu k čitateľom ju vyprevadil vzácny hosť podujatia – spisovateľka Katarína Hudecová. Septembrový literárny klub bol venovaný nášmu jubileu. Predseda Ján Maršálek pripomenul niektoré významné podujatia, vydavateľskú činnosť a zámery ďalšieho smerovania klubovej činnosti. Z tvorivej dielne členov klubu odzneli ukážky v prednese skúsených recitátoriek PhDr. Marty Halečkovej a Zuzany Starostovej, vedúcej divadielka Dotyky. Hudobnú produkciu tradične zabezpečil Dušan Žember a jeho 3Dband. Stretnutia literárnych klubov pod názvom Martinská poetická jeseň sa zúčastnil Dušan Láznička. Správny človek na správnom mieste. Iniciatívne začal pracovať na vydávaní klubového časopisu o vydávaní ktorého sme už dlhšie uvažovali.

Nemôžem nespomenúť účasť členov klubu na 19. Ročníku Literárnej súťaže Jozefa Braneckého – Studňa sa tajne s dažďom zhovára. A že to bola úspešná účasť dokumentujú ocenenia pre Andreu Truskovú, Martina Lančariča, Ladislava Michalca, Oľgu Nemcovú v poézii, Annu Hrabalovú a Ruženu Viskupičovú v próze. Dodatočne ďakujeme za reprezentáciu a gratulujeme.

[jana.polakova]
[Foto: VKMR.]

REDAKTORSKÁ BODKA ALEBO AKO VZNIKÁ ČASOPIS ARS VERBUM

3. novembra 2011 na bežnom stretnutí LK OMEGA referuje jeho člen Dušan Láznička o trojdňovom podujatí „Martinská poetická jeseň", pričom odovzdáva predsedovi literárneho klubu Jánovi Maršálkovi časopisy literárnych klubov zo Slovenska a Česka. Spontánne sa zjednocujú v názore na vytvorenie vlastného klubového časopisu, ktorý by bol popri autorských zborníkoch a almanachoch ďalším tvorivým počinom. Predseda LK OMEGA poveruje vedením časopisu Dušana Lázničku a následne:

- v priebehu novembra vznikajú prvé publicistické články. Ján Maršálek posiela šéfredaktorovi časopisu, Dušanovi Lázničkovi prvé autorské príspevky do prvého čísla,
- prvý názov časopisu (Ars Sub Arx) sa zdá byť príliš zložitý a nahrádza ho názov pochádzajúci tak isto z latinského jazyka „Ars Verbum" (Umenie slova),
- šéfredaktor Ars Verbum koncom novembra kontaktuje ďalších členov literárneho klubu na spoluprácu na projekte. Vzniká tak základné redaktorské jadro časopisu v zložení: Dušan Láznička, Ján Maršálek, Martin Lančarič a Tomáš Turner,
- s grafickým návrhom loga časopisu Ars Verbum prichádza redaktor Martin Lančarič. Jeho ilustrátorské schopnosti by chcel časopis využiť vo väčšej miere ako súčasť autorských príspevkov.
- ????decembra 2011 na stretnutí LK OMEGA je oficiálne oboznámené osadenstvo literárneho klubu o vzniku klubového časopisu pod názvom ARS VERBUM. Šéfredaktor Ars Verbum vyzýva členov k spolupráci na časopise a oboznamuje ich s vytvorením e-mailovej adresy, na ktorú budú môcť posielať jednotlivé príspevky. Časopis Ars Verbum je deklarovaný ako otvorený, tak pre členov ako aj pre nečlenov literárneho klubu, čím sa posúva jeho význam ďalej, nad rámec bežného klubového časopisu. Vytlačením prvého čísla časopisu vlastným nákladom je po dohode s vedením LK OMEGA poverený jeho šéfredaktor.

3. decembra 2011 zvoláva šéfredaktor Ars Verbum prvú redakčnú radu. Stretnutie sa koná v kaviarni „Alžbetka" a zúčastňujú sa ho okrem neho redaktori Martin Lančarič a Tomáš Turner. Vymedzujú sa pravidlá časopisu, jeho charakter a preberajú sa jednotlivé príspevky v prvom čísle.

16. decembra 2011 oslovuje šéfredaktor Ars Verbum vedúcu útvaru služieb Verejnej knižnice M. Rešetku v Trenčíne, p. Máriu Špánikovú, aby jej predstavil finálnu podobu časopisu, ktorý tak isto ako LK OMEGA, bude vychádzať pod záštitou Verejnej knižnice M. Rešetku.

17. decembra 2011 sa stretáva redakcia Ars Verbum opäť, aby sa redaktori zoznámili s prvými výtlačkami časopisu a dohodli sa na spustení tlače celého nákladu. Pre rýchlejšie spracovávanie príspevkov sa redaktori zjednocujú na formáte A5, type písma Times New Roman s veľkosťou 11, type okrajov „úzke" s parametrom 1,27 cm, v prípade publicistického článku alebo poviedky so zarovnaním do bloku. Tieto podmienky budú platné nielen pre redaktorov, ale pre všetkých externých prispievateľov časopisu Ars Verbum.

Tlač prvého čísla časopisu Ars Verbum prebieha v druhej polovici decembra 2011.

Prvé uvedenie časopisu Ars Verbum je naplánované na 5. januára 2012, v rámci prvého novoročného stretnutia LK OMEGA. **[dusan.laznicka]**

SPÄTNÉ ZRKADLO

KNIHOVNÍK OSLAVUJE TRIDSAŤ ROKOV

Príbeh nášho Knihovníka začal v roku 1981, kedy vyšlo jeho prvé dvojčíslo s podnázvom Metodický časopis pre jednotnú sústavu knižníc Trenčianskeho okresu. Samotný podnázov vystihoval zámer i podstatu vzniku, ktorý ho sprevádza celým obdobím existencie až po dnes.

V úvodnom slove prvého čísla je uvedený „leitmotív“ vzniku vydávania periodika: „snaha doceniť význam knihy a tlačeného slova a sprístupňovať tieto zdroje širokým vrstvám obyvateľstva s dôrazom na mládež....“.Časom sa stáva významným pomocníkom knihovníkov v mestách a obciach v ich každodennej knižničnej práci.

V prvom roku vyšli štyri čísla, v nasledujúcich rokoch ostala periodicita vydávania dvakrát ročne. Obsah i vzhľad čísiel zodpovedal aktuálnej dobe i pomerom. Do roku 1992 vychádza vo formáte A4 rozmnožuje sa cyklostylom a výtlačky sú distribuované do všetkých knižníc vtedajšieho

trenčianskeho okresu. Hlavnú náplň príspevkov tvorili kalendáre kultúrno-politických výročí, príhovory k významným udalostiam, zverejňovanie zákonov, vyhlášok, noriem, týkajúcich sa knihovníckej práce, referencie o priebehu celoštátnych podujatí zameraných na prácu s knihou, propozície k súťažiam, blahoželania jubilujúcim knihovníkom a pod.

Po roku 1989 so zmenou spoločenského zriadenia sa začína postupne meniť obsah i úprava periodika. V prvom období v príspevkoch reaguje na zánik siete ľudových knižníc a priebeh delimitácie knižníc do zriaďovateľskej pôsobnosti miest či obcí, začínajú sa objavovať príspevky k témam, o ktorých sa dovtedy nepísalo...

V roku 1993 sa mení formát na A5, v rámci postupujúcej elektronizácie pracovísk knižnice na písanie príspevkov sa začína využívať počítač, so zmenou územnosprávneho členenia SR v r. 1996 sa rozširuje metodická pôsobnosť o okresy Bánovce nad Bebravou a Myjava. Obsah periodika sa stáva ucelenejším, vznikajú pravidelné rubriky, venované metodike, dianiu v knižniciach jednotlivých okresov, kalendárom výročí, činnosti literárneho klubu, krajskej pobočky Spolu slovenských knihovníkov a i.

V roku 2006 sa pokusne zaslal časopis v elektronickej verzii na obecné úrady, ktoré mali internet. V tom období ich však bolo výrazne málo a pretože tlačené verzie si vyžadovali vysoké finančné náklady v rokoch 2007-2008 časopis nevychádzal.

K výraznej zmene došlo v roku 2009, vďaka novej webovej stránke knižnice, v sekcii určenej špeciálne pre knižnice, nastala možnosť zverejňovať elektronickú verziu časopisu. Časopis získal novú redakčnú radu a s ňou i nový dizajn a štruktúru obsahu. Popri pravidelnej odbornej metodickej časti obsahuje nielen písané, ale i fotografické či obrazové materiály z ponuky uskutočnených podujatí, informuje o knižných novinkách, predstavuje osobnosti trenčianskeho regiónu, zverejňuje rozhovory so spisovateľmi, výsledky čitateľských súťaží a množstvo ďalších informácií. V súčasnosti síce v prevažnej miere zviditeľňuje činnosť Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne, perspektívou je ponúknuť priestor zriaďovateľom a knihovníkom v regióne na prezentáciu činnosti svojej knižnice.

Cieľom všetkých zainteresovaných ostáva snaha v prvom rade poskytovať prostredníctvom „Knihovníka“ komplexný prístup k získaniu aktuálneho obrazu o dianí v knihovníctve a tým pokračovať v plnení hlavnej idey jeho vzniku. Želáme si, aby ostal pomocníkom každého knihovníka v úsilí šíriť kultúru vo všetkých končinách nášho regiónu.

[maria.kernova]
[Foto: VKMR.]

SPÄTNÉ ZRKADLO

OCENENIA PRE JEDNOTLIVCOV I KOLEKTÍVY Z OBLASTI KULTÚRY

V stredu 23. 11. 2011 sa v Kongresovej sále Trenčianskeho samosprávneho kraja uskutočnil slávnostný večer pri príležitosti udeľovania ocenení kolektívom a jednotlivcom z oblasti kultúry.

Z rúk predsedu TSK MUDr. Pavla Sedláčka, MPH prevzalo ocenenie **Za osobitný prínos k rozvoju kultúry Trenčianskeho kraja** deväť jednotlivcov a tri kolektívy. Za jednotlivcov ocenenie prevzali Ilja Holešovský, keramikár z Trenčianskej Teplej ,Vojtech Korvas, výtvarník z Nemšovej, Ing. Zuzana Máčeková, starostka obce Uhrovec, Ing. h. c. Ivan Masár, amatérsky výtvarník a literát z Trenčianskej Teplej, Jana Muchová z Trenčianskeho osvetového strediska v Trenčíne, Doc. Mgr. Art. Juraj Sarvaš, dlhoročný spolupracovník a podporovateľ rozvoja umenia v Trenčianskom samosprávnom kraji, Ing. Jozef Vydrnák, výtvarník z Dubnice nad Váhom, Bc. Zuzana Zigová, riaditeľka Domu kultúry Javorina Stará Turá a Mgr. Vladimír Zvalený, riaditeľ Trenčianskeho osvetového strediska. Za kolektívy to bola Dychová hudba Drietomanka z Drietomy, Dychová hudba Bučkovanka z Nového Mesta nad Váhom a Literárny klub Omega pri Verejnej knižnici Michala Rešetku v Trenčíne.

Ocenenie **Za uchovávanie a rozvoj kultúrneho dedičstva národa** predseda TSK udelil siedmim jednotlivcov a piatim kolektívov a to Elene Beštovej, riaditeľke Miestneho kultúrneho strediska a Uhrovského múzea v Uhrovci, Viliamovi Harušťákovi, riaditeľovi Miestneho osvetového strediska v Lubine-Miškech Dedinke, Anne Ištokovej, starostke obce Čachtice, Eleonóre Kubalovej, zakladateľke Folklórneho súboru Trenčan z Trenčína, Ing. Jozefovi Lehockému, zberateľovi, autorovi zborníkov ľudových piesní i tancov, Milanovi Mikušovi, publicistovi a ochrancovi prírody z Trenčína, Alžbete Tukovej, starostke obce Vaďovce, ako aj Folklórnemu súboru Drienovec z Bánoviec nad Bebravou, Folklórnej skupine Bukovina z Kšinnej, Detskej folklórnej skupine Selčanka zo Selca, Folklórnej skupine Dolinečka zo Soblahova a Folklórnemu súboru Véna pri Strednej zdravotníckej škole v Trenčíne.

Ocenenie – **Pamätný list za dlhoročné pôsobenie** udelila Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK a to šiestim jednotlivcom - Júlii Beňovej, Anne Cmarkovej, Ľudmile Heliovej, Janke Kováčikovej, Emílii Marettovej, Terézii Štefánikovej a pamätný list **Za tvorivý čin roka** kolektívu pracovníkov oddelenia knižnično-informačných služieb Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne pod vedením Márie Špánikovej za zorganizovanie V. stretnutia spisovateľov a literátov s blízkym vzťahom k Trenčianskemu kraju.

Trenčianske osvetové stredisko udelilo **Pamätný list za dlhoročné pôsobenie** piatim jednotlivcov – Jánovi Hubinskému, amatérskemu výtvarníkovi z Trenčína, Mgr. Floriánovi Jantoľákovi, zakladateľovi folklórneho súboru Srňan z Horného Srnia, Márii Kosovej, organizátorke kultúrneho a spoločenského diania v Bošáci, Milanovi Suchému, predsedovi kultúrnej komisie pri Obecnom úrade v Dolnej Porube, Ing. Jánovi Zemanovi, ľudovému umelcovi zo Starej Turej. Ocenenie prevzalo aj sedem kolektívov - Beckovský spevácky zbor z Beckova, Detský folklórny súbor Kukulienka z Hornej Súče, Dychová hudbu Chabovienka z Hornej Súče, Detský folklórny súbor Kamenček z Horného Srnia, Detský folklórny súbor Bysterec z Mníchovej Lehoty, tanečná skupinu AURA DANCE z Trenčína a tanečná skupinu GOONIES z Trenčína.

Zvláštne ocenenie **Národného osvetového centra** získal Viliam Harušťák pri príležitosti životného jubilea 70 rokov za celoživotné kultúrno-osvetové pôsobenie a rozvoj kultúry v obci Lubina – Miškech Dedinka a Milan Mikuš pri príležitosti životného jubilea 85 rokov za dlhoročnú publikačnú činnosť v kultúrno-osvetovej oblasti.

[www.tsk.sk]
[Foto: TSK.]

Školenia BOZP predstavujú povinnú výbavu každej organizácie. O tom, že podobný kurz v sebe dokáže skrývať aj dávku atraktivity, sa v septembri presvedčili pracovníci trenčianskej knižnice. Pod odborným dohľadom Ing. Edity Filipovej absolvovali školenie k civilnej ochrane. Tento raz netradične spojené s branno-športovým dňom v chatovej oblasti Cetuna, neďaleko Bziniec pod Javorinou. **[redakcia]**

SPÄTNÉ ZRKADLO

KNIŽNICA SA V ROKU 2012 PRESŤAHUJE DO STARONOVÝCH PRIESTOROV

Koncom roka 2011 sa VKMR stala veľmi populárna. Viaceré médiá opakovane pertraktovali otázku jej sťahovania do iných priestorov. Pre informovanosť „knihovníckej obce“ uvádzam niekoľko objasňujúcich faktov.

Už v priebehu roka 2011 zrušilo Mesto Trenčín nájomné zmluvy na priestory pobočiek Dlhé Hony a Opatová. V priebehu augusta sme presťahovali pobočku v Opatovej do ZŠ na Potočnej ul. a v decembri 2011 sme otvorili, po presťahovaní, pobočku Dlhé Hony. Treba podotknúť, že obe pobočky išli do podstatne menších priestorov, ich prevádzku sa podarilo udržať vďaka ústretovosti TSK, riaditeliek Školských zariadení mesta TN a ZŠ na Potočnej ul. a súkromných vlastníkov NS Družba. Na prelome mesiacov august a september sme vybudovali v priestoroch TSK depozit na viazané ročníky periodík a čiastkový študijný fond.

Uznesením č. 190/2011 z 27. 4. 2011 schválilo zastupiteľstvo Trenčianskeho samosprávneho kraja kúpu nehnuteľnosti na Jaselskej ul. pre potreby knižnice, čím sa snažilo dosiahnuť, aby knižnica sídlila v budove, ktorej vlastníkom je TSK, vzhľadom k tomu že budova na Nám. SNP je majetkom Mesta Trenčín. Ide o budovu, z ktorej sa knižnica vysťahovala v r. 1978. Po viacerých rokovaniach vedenia TSK a knižnice a zohľadnení statických meraní v budovách na Jaselskej i Hasičskej ul., sa rozhodlo, že na Hasičskej ul., po určitej reorganizácii a redukcii, zostali pracoviská, ktoré sú tam už umiestnené a z Nám. SNP sa tam presťahujú riaditeľka, sekretariát, hospodárske, metodické a odd. knižničných fondov. Uskutočnili sa nevyhnutné úpravy priestorov (maľovanie, opravy podlahy, okien a pod.) a sťahovanie sa ukončilo 30.1.2012.

V budove na Nám. SNP zostali všetky pôvodné pracoviská odd. knižnično-informačných služieb pre dospelých čitateľov a zatiaľ i odd. knižničných fondov, ktoré sa po rekonštrukcii priestorov presťahujú na Jaselskú ul. a odd. knižničných fondov na Hasičskú ul.

Čaká nás sťahovanie takmer 200 000 knižných jednotiek, množstvo periodík a špeciálnych dokumentov (skúsení knihovníci vedia, že v banánových škatuliach), viac ako 400 regálov, 20 PC a množstvo ostatného zariadenia.

Objektívne povedané, sťahovanie má klady i zápory. Kladmi je lokalita v strede mesta a budova vo vlastníctve zriaďovateľa – TSK, záporom je, že priestory sú menšie ako tie, v ktorých knižnica v súčasnosti sídli.

[maria.spanikova]
[Foto: VKMR]

Nové priestory pobočky v Opatovej nad Váhom

Sťahovanie pobočky na Dlhých Honoch

DETSKÁ STRÁNKA - MADE IN DETI

JESENNÁ KNIŽKA
DRUHÁKOV Z KUBRY

V jesennom období máme viac času na čítanie kníh a obľúbených časopisov. Objavíme v nich nové príbehy, rozprávky, básne.

Aj žiaci v 2. B čítajú, recitujú, riešia hádanky, tvoria rýmy, lúštia krížovky i obrázkové sudoku. Páčia sa im aj ilustrácie, preto farbičky i nožničky majú vždy po ruke. Rozvíjajú detskú tvorivosť, fantáziu a predstavivosť – literárnu i výtvarnú. V septembri až novembri vytvorili Jesennú knižku. Sú na ňu pyšní. Predstavili ju pani knihovníčke. Bola veľmi milo prekvapená a tešila sa s nimi.

Druháci knižku 1. decembra pokrstili farebnými listami stromov, smrekovou šiškou a tlačenými písmenkami. Kde? No predsa

v knižnici. Je to miesto, kde sa ukrýva veľa krásnych príbehov a kde môžeme chvíľu snívať.

[2.B Kubra]
[Foto: VKMR.]

OTVOR SRDCE, DARUJ KNIHU

Trenčianska nadácia dňa 21. 12. 2011 odovzdala už po siedmykrát knihy 189-tim deťom z rodín v sociálnej núdzi. Odovzdávanie kníh prebehlo vo veľmi príjemnom prostredí Verejnej knižnice M. Rešetku, na Hasičskej ulici v Trenčíne. Počas dopoludnia prichádzali deti v skupinkách a okrem želaných kníh mali možnosť potešiť sa aj krátkym veselým vstupom hercov Trenčianskeho hradného divadla. Postavičky z hry Baltazár Banán prispôsobili svoje texty Vianociam, zahrali malé divadielko a na záver hry odovzdali knižný darček všetkým deťom, ktoré veľmi radi čítajú. Počas siedmych ročníkov neznámi darcovia potešili 1355 malých čitateľov.

Projekt po prvý raz ponúkol aj príležitosť pre ľudí, ktorí možno sami poznajú vo svojom okolí takéto dieťa a chceli by ho potešiť knižkou pod stromček. Sprostredkovala im to Malá vianočná pošta, ktorá darcu uviedla do anonymity. A áno, podarilo sa! Neznámy darca zakúpil knihy trom súrodencom a Trenčianska nadácia obratom doručila adresátom.

Už tradične nachádzame medzi zakúpenými knihami pribalené malé darčeky v podobe hračiek, sladkostí alebo písacích potrieb. Je to pre nás všetkých, ktorí zabezpečujeme priebeh projektu radostné poznanie, že je medzi nami veľa ľudí so širokým srdiečkom, do ktorého sa zmestia aj priania druhých. Mnohí si našli chvíľočku a do kníh vpísali krásne venovania. Zistili sme, že v mnohých prípadoch prichádzajú do kníhkupectiev celé rodiny a samotné venovanie vpísali práve deti. Projekt Otvor srdce, daruj knihu spája rodiny, priateľov k spolupatričnosti s rodinami v sociálnej núdzi.

Srdečne ďakujeme všetkým anonymným darcom, ktorí zakúpili detskú knihu, tiež dobrovoľníkom, ktorí prispeli svojou prácou pri organizácii projektu, trenčianskym základným a materským školám, kníhkupectvám v Trenčíne, novinárom a médiám za spoluprácu, Verejnej knižnici M. Rešetku v Trenčíne za poskytnutie priestoru, Trenčianskemu hradnému divadlu za spríjemnenie dnešného slávnostného dopoludnia.

Osobitne poďakovanie venujeme spoločnosti Tempish Slovakia s.r.o. za dlhodobú, každoročnú podporu tohto projektu a Mestu Trenčín za finančný príspevok na úhradu časti nákladov v tomto roku.

[danka.adamusova]

HISTORIA MAGISTRA VITAE

Z ČINNOSTI ÚSTAVU PAMÄTI NÁRODA V ROKU 2011

Jednou z hlavných úloh Ústavu pamäti národa (ÚPN) je: „*...systematicky zhromažďovať a odborne dokumentačne spracovávať všetky druhy informácií, dokladov a dokumentov vzťahujúcich sa na dobu neslobody,*“ a taktiež „*...vykonávať úplné a nestranné hodnotenie doby neslobody, hlavne analyzovať príčiny a spôsob straty slobody...*“ Či sa tak dialo aj v roku 2011, sa môže čitateľ presvedčiť na základe činnosti, ktorú vykonával aj v spolupráci s trenčianskou knižnicou.

ÚPN vydal celkovo 12 publikácií (monografie, zborníky z konferencií, memoáre, dokumenty). Za mnohé možno spomenúť publikáciu – dokumenty od autorov Róberta Letza a Blažeja Beláka s názvom *Drahomilovaní moji!* s podtitulom *Korešpondencia Alberta Púčika 1944 – 1951.* Publikácia oboznamuje s korešpondenciou jednej z najvýznamnejších postáv protikomunistickej rezistencie na Slovensku – študenta medicíny Alberta Púčika (nar. 7. októbra 1921, Dolné Motešice, okr. Trenčín), ktorý bol spolu s Antonom Tunegom a Eduardom Tesárom popravený v roku 1951. Jej prezentácia sa uskutočnila 14. apríla 2011 vo Verejnej knižnici Michala Rešetku v Trenčíne. Okrem vydávania kníh aj v tomto roku vychádzal štvrťročne vedecký časopis *Pamäť národa*, ktorý bol v roku 2011 obohatený aj o DVD filmy z produkcie ústavu.

V roku 2011 zorganizoval ÚPN tri vedecké konferencie, na ktorých vystúpili odborníci nielen zo Slovenska, ale aj viacerých krajín Európy. Prvou bola konferencia *Juh Slovenska po Viedenskej arbitráži 1938 – 1945,* ktorá sa konala v Šuranoch 22. – 23. marca 2011. Priniesla najnovšie výsledky vedeckého výskumu problematiky okupovaných území južného Slovenska horthyovským Maďarskom, ktorá doteraz stála na okraji záujmu historickej obce. Ďalšia konferencia bola zorganizovaná príležitosti 70. výročia prijatia tzv. Židovského kódexu (nariadenie č. 198/1941 Sl. z. o právnom postavení Židov) s názvom *Protižidovské zákonodárstvo na Slovensku a v Európe.* Konferencia sa uskutočnila 8. – 9. septembra 2011 v Bratislave. V dňoch 14. – 16. novembra 2011 sa Bratislave uskutočnila konferencia *Protikomunistický odboj v strednej a východnej Európe,* na ktorej sa zúčastnili desiatky odborníkov z viacerých krajín.

Aj v roku 2011 pripravili pracovníci ÚPN pre širokú verejnosť sériu diskusných večerov, kde odborníci hovorili okrem iného aj o pálčivých témach našej nedávnej histórie. Novinkou bolo usporiadanie diskusných večerov v Košiciach, čím chcel ÚPN prezentovať svoju činnosť aj v metropole východného Slovenska. Okrem toho pre verejnosť zorganizovali premiéry dvoch filmov (*Tóny v tichu* a *Tiene barbarskej noci*) z dielne ústavu, ktoré boli prezentované na filmovej prehliadke *Festival slobody* organizovanej Producentským centrom oral history, ktorej druhý ročník sa uskutočnil v Bratislave v novembri 2011. Okrem toho svoju činnosť a výsledky práce ÚPN mohli jeho pracovníci prezentovať na množstve besied či už v školách, na festivaloch, filmových prehliadkach nielen na Slovensku. V priestoroch Slovenského národného múzea pripravili pre verejnosť výstavu *Prísne tajné,* ktorá mapovala činnosť Štátnej bezpečnosti na Slovensku a jej zásahy do života obyvateľov. Výstava sa stretla s veľkým diváckym záujmom. Výstava teraz putuje po mnohých miestach Slovenska. Najnovšie bude inštalovaná v Slovenskom kultúrnom inštitúte vo Viedni.

S úspechom pokračoval aj 3. ročník projektu *Nenápadní hrdinovia* alebo *„Čo viedlo našich blízkych k hrdinským činom v zápase s komunizmom.“* Do projektu sa mohli zapojiť študenti základných a stredných škôl po celom Slovensku. V rámci projektu vytvorili dvoj až trojčlenné tímy, ktoré dokumentovali život generácie svojich starých rodičov a známych, ktorí v zápase s komunistickou totalitou prišli o život, boli väznení a prenasledovaní. Cieľom projektu bolo umožniť mladej generácií realizovať – s podporou svojich učiteľov dejepisu a pracovníkov ÚPN – samostatný historický výskum a oboznámiť ich s metódami práce historickej vedy. Svoje výsledky prezentovali na konferencii s rovnomenným názvom, ktorá sa konala v Bratislave pod záštitou predsedníčky vlády Ivety Radičovej.

Aj keď v roku 2011 disponoval ÚPN s obmedzenými finančnými prostriedkami, jeho činnosť bola skutočne rôznorodá. Nepodarilo by sa to však bez nadšenia a osobného nasadenia jeho pracovníkov. Hlavnou myšlienkou celého tohto snaženia bolo poukázať na to, že sloboda by pre nás nemala byť samozrejmosťou. Nedávna história nás o tom presvedčila, keď ľudia za svoje názory a náboženské presvedčenie boli prenasledovaní, mučení a zatváraní do väzníc.

[jan.mitac]
[Foto: VKMR.]

HISTORIA MAGISTRA VITAE

VÝZNAMNÉ VÝROČIA TRENČIANSKEHO REGIÓNU V ROKU 2012

ZOZNAM OBCÍ A MIEST, KTORÉ SI PRIPOMÍNAJÚ JUBILEUM PRVEJ PÍSOMNEJ ZMIENKY

1212 Rozvadze (časť obce Trenčianske Stankovce) (okr. Trenčín) – **800. výročie**
1232 Nedašovce (okr. Bánovce nad Bebravou) – **780. výročie**
1232 Pravotice (okr. Bánovce nad Bebravou) – **780. výročie**
1232 Vysočany (okr. Bánovce nad Bebravou) – **780. výročie**
1242 Ľuborča (časť Nemšová) (okr. Trenčín) – **770. výročie**
1242 Rakoľuby (časť obce Kočovce) – **770. výročie**
1262 Brezová pod Bradlom (okr. Myjava) – **750. výročie**
1262 Kočovce (okr. Nové Mesto nad Váhom) – **750. výročie**
1262 Myjava – **750. výročie**
1297 Svätý Kríž nad Váhom (časť Považany) (okr.Nové Mesto nad Váhom) – **715. výročie**
1297 Skalská Nová Ves (časť Skalka nad Váhom) (okr. Trenčín) – **715. výročie**
1332 Adamovské Kochanovce (okr. Trenčín) – **680. výročie**
1332 Bobot (okr. Trenčín) – **680. výročie**
1332 Bzince pod Javorinou (okr. Nové Mesto nad Váhom) – **680. výročie**
1332 Omšenie (okr. Trenčín) – **680. výročie**
1332 Podolie (okr. Nové Mesto nad Váhom) – **680. výročie**
1332 Slatina nad Bebravou (okr. Bánovce nad Bebravou) – **680. výročie**
1332 Soblahov (okr. Trenčín) – **680. výročie**
1332 Veľké Bierovce (okr. Trenčín) – **680. výročie**
1352 Horňany (okr. Trenčín) – **660. výročie**
1352 Kšinná (okr. Bánovce nad Bebravou) – **660. výročie**
1392 Částkovce (okr. Nové Mesto nad Váhom) – **620. výročie**
1392 Hrachovište(okr. Nové Mesto nad Váhom) – **620. výročie**
1392 Hrušové (časť Bzince pod Javorinou) – **620. výročie**
1392 Korytné (okr. Nové Mesto nad Váhom) – **620.výročie**
1392 Kostolné (okr. Myjava) – **620. výročie**
1392 Krajné (okr. Myjava) – **620. výročie**
1392 Lubina (okr. Nové Mesto nad Váhom) – **620. výročie**
1392 Pobedim(okr. Nové Mesto nad Váhom) – **620. výročie**
1392 Stará Turá (okr. Nové Mesto nad Váhom) – **620. výročie**
1392 Višňové (okr. Nové Mesto nad Váhom) – **620. výročie**
1392 Želovany splynuli s obcou Čachtice (okr. Nové Mesto nad Váhom) – **620. výročie**
1397 Zemianske Podhradie (okr. Nové Mesto nad Váhom) – **615. výročie**
1402 Adamovce (časť Adamovské Kochanovce) (okr. Trenčín) – **610. výročie**
1402 Malé Bierovce (časť Adamovské Kochanovce) (okr. Trenčín) – **610. výročie**
1407 Haláčovce (okr. Bánovce nad Bebravou) – **605. výročie**
1467 Trebieň sa zlúčila s obcou Adamovské Kochanovce (okr. Trenčín) – **545. výročie**
1477 Dolné Srnie (okr. Nové Mesto nad Váhom) – **535. výročie**
1477 Melčice (časť Melčice-Lieskové) (okr. Trenčín) – **535. výročie**
1477 Štvrtok (okr. Trenčín) – **535. výročie**
1532 Horné Bzince (časť Bzince pod Javorinou) (okr. Nové Mesto nad Váhom) – **480. výročie**
1952 Kostolná Záriečie zlúčením Kostolnej a Dolného Záriečia (okr. Trenčín) – **60. výročie**
1957 Chvojnica (okr. Myjava) – **55. výročie**
1957 Korytné sa pričlenilo k obci Podolie (okr. Nové Mesto nad Váhom) – **55. výročie**
1957 Priepastné (okr. Myjava) – **55. výročie**
1972 Bobotská Lehota sa zlúčila s obcou Bobot (okr. Trenčín) – **40. výročie**
1972 Trenčianske Stankovce zlúčením obcí Malé Stankovce, Veľké Stankovce, Rozvadze, Sedličná – **40. výročie**
1972 Kubrá sa zlúčila s mestom Trenčín – **40. výročie**

HISTORIA MAGISTRA VITAE

VÝZNAMNÉ UDALOSTI

1242 vpád Tatárov na Považie – **770. výročie**
1302 Václav III. daroval Matúšovi Čákovi trenčiansky hrad – **710. výročie**
1352 postavenie neskororománskeho kostola v Petrovej Lehote – **660. výročie**
1392 udelenie mestských výsad Beckovu – **620. výročie**
1412 povýšenie Trenčína na slobodné kráľovské mesto – **600. výročie**
1587 postihol Trenčín mor – **425. výročie**
1622 postihla Trenčín povodeň – **390. výročie**
1637 vznik Vokálovej tlačiarne v Trenčíne a zároveň najstaršej tlačiarne na Považí – **375. výročie**
1647 príchod prvých jezuitov do Trenčína – **365. výročie**
1672 padol pri Trenčíne meteorit – **340. výročie**
1712 Mikuláš Ilešházi dal postaviť na námestí v Trenčíne sochu Svätej Trojice – **300. výročie**
1742 bol postavený mariánsky stĺp v Čachticiach – **270. výročie**
1757 bol postavaný rímskokatolícky kostol v Hrachovišti – **255. výročie**
1757 bol postavaný kaštieľ v Trenčianskych Miticiach – **255. výročie**
1792 vyhorel Beckovský hrad – **220. výročie**
1792 nariadením uhorskej vlády sa začalo na trenčianskom gymnáziu vyučovať prvýkrát maďarsky – **220. výročie**
1847 zasadal Tatrín v Čachticiach – **165. výročie**
1847 Ľudovít Stárek vysadil „Ľudový hájik“ pri Brezine – **165. výročie**
1857 zachvátil Trenčín požiar – **155. výročie**
1862 vznikli Tlačiarne F. X. Škarnicla v Trenčíne – **150. výročie**
1867 vznik ľudovej školy izraelitskej náboženskej obce v Trenčíne – **145. výročie**
1877 vznik Prírodovedného spolku župy Trenčianskej v Trenčíne – **135. výročie**
1877 v Trenčíne pozorovali severnú polárnu žiaru – **135. výročie**
1892 bola založená knižnica pri kúpeľoch v Trenčianskych Tepliciach – **120. výročie**
1897 slávnostne odovzdali do užívania prvý železničný most v Trenčíne – **115. výročie**
1902 vznik Skloobalu v Nemšovej – **110. výročie**
1907 vznik Meriny v Trenčíne – pôvodne Tiberghien a syn – **105. výročie**
1907 elektrické osvetlenie ulíc a domácností v Trenčíne – **105. výročie**
1907 bola vytvorená botanická záhrada v mestskom parku v Trenčíne – **105. výročie**
1907 elektrifikácia v Trenčianskej Teplej – **105. výročie**
1912 otvorenie prvého kina Apolo v Trenčíne – **100. výročie**
1912 postavenie židovskej synagógy v Trenčíne – **100. výročie**
1922 vznik Zemskej hasičskej jednoty na Slovensku v Trenčíne – **90. výročie**
1922 štrajk robotníkov a roľníkov v Novom Meste nad Váhom – **90. výročie**
1922 bola založená dychová hudba v Hornej Strede – **90. výročie**
1927 otvorená jednokoľajovú železničná trať z Nového Mesta nad Váhom do Veselí nad Moravou – **85. výročie**
1927 vznik Ľanárskych a konopárskych závodov v Novom Meste nad Váhom – **85. výročie**
1927 bola založená organizácia Slovenského rybárskeho zväzu v Novom Meste nad Váhom – **85. výročie**
1927 vznik Poľnohospodárskej školy v Novom Meste nad Váhom – **85. výročie**
1932 vznik speváckeho zboru Drotár v Trenčíne-Orechovom pri ZK ROH TOS – **80. výročie**
1937 I. európsky festival komornej hudby v Trenčianskych Tepliciach, predchodca festivalu Hudobné leto – **75. výročie**
1937 založený Československý červený kríž v Novom Meste nad Váhom – **75. výročie**
1937 založené ochotnícke divadlo v Omšení – **75. výročie**
1937 vznik Závodov TOS v Trenčíne – **75. výročie**
1937 elektrifikácia v Zemianskom Lieskovom a v Dolnej Súči – **75. výročie**
1937 postavené kino Žihľavník v Omšení – **75. výročie**
1937 bolo dané do prevádzky kúpalisko Zelená žaba v Trenčianskych Tepliciach – **75. výročie**
1937 založenie basketbalového oddielu v Trenčíne – **75. výročie**
1937 vznikla organizácia skautov v Trenčianskej Teplej – **75. výročie**
1942 prvé bombardovanie Trenčína – **70. výročie**
1942 bola založená prvá vojenská Padáková škola v Trenčíne – **70. výročie**
1942 znovupostavený orientačný kríž v Trenčíne pri vchode na Brezinu – **70. výročie**

1947 elektrifikácia v Lúke nad Váhom a Dobrej – **65. výročie**
1947 (1.9.) bola v Trenčíne otvorená dvojročná ošetrovateľská škola, predchodkyňa SZŠ – **65. výročie**
1947 v Trenčianskych Tepliciach sa konal1. živnostnícko-obchodnícky zjazd – **65. výročie**
1952 vznik Konštrukty v Trenčíne – **60. výročie**
1952 vznik Základnej školy na Veľkomoravskej ulici v Trenčíne – **60. výročie**
1957 vznik Závodného klubu pri Konštrukte v Trenčíne – **55. výročie**
1957 vznik Zlatokovu v Trenčíne – **55. výročie**
1957 vznik Výskumného a vývojového ústavu maltovín v Trenčíne – **55. výročie**
1957 vznik Strednej priemyselnej školy odevnej v Trenčíne – **55. výročie**
1957 elektrifikácia v Dolnej Porube, Modrovke, Novej Bošáci – **55. výročie**
1962 zavedenie vodovodu vo Vaďovciach – **50. výročie**
1962 vznik Základnej školy na Ul. J.A. Komenského v Starej Turej – **50. výročie**
1962 vznik Stredného odborného učilišťa strojárskeho v Trenčíne – **50. výročie**
1962 vznikla fotografická skupina Méta v Trenčíne – **50. výročie**
1962 vznikol Závodný klub Chirana v Starej Turej – **50. výročie**
1972 vznik folklórneho súboru Kopaničiarik v Myjave – **40. výročie**
1972 vznik Inštitútu vzdelávania GR Slovakotexu v Trenčíne – **40. výročie**
1977 bol postavený hotel Jalta v Trenčianskych Tepliciach – **35. výročie**
1982 postavené Kultúrne a metodické centrum OS SR v Trenčíne (bývalý Okruhový dom armády) – **30. výročie**
1982 vznik lyžiarskeho areálu Piesky v Kálnici – **30. výročie**
1982 bola založená Základná umelecká škola v Moravskom Lieskovom – **30. výročie**
1987 v Trenčíne vznikla hudobná skupina Bez ladu a skladu – **25. výročie**
1987 vznikol Klub priateľov pre dejiny vedy a techniky pri SAV, pobočka v Trenčíne - **25. výročie**
1992 vznik folklórneho súboru Otava v Novom Meste nad Váhom – **20. výročie**
1992 vznik Základnej školy sv. Andreja a Svorada v Trenčíne – **20. výročie**
1992 obnovenie činnosti telovýchovnej jednoty Sokol v Trenčíne – **20. výročie**
1992 vznikla Trenčianska nadácia pre vzdelávanie v Trenčíne – **20. výročie**
1997 bola založená Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne – **15. výročie**
1997 bol založený Klub priateľov Vojtecha Zamarovského v Trenčíne – **15. výročie**
1997 vznikla Spoločnosť slovensko-indického priateľstva v Trenčíne – **15. výročie**
1997 vzniklo Živnostenské spoločenstvo Trenčianskeho kraja v Trenčíne – **15. výročie**
1997 vznikla Asociácia regionálnych združení miest a obcí Trenčianskeho kraja – **15. výročie**
1997 bola založená mimovládna organizácia Krajské grémium tretieho sektoru v Trenčíne – **15. výročie**
1997 bola založená okresná organizácia skautov v Novom Meste nad Váhom – **15. výročie**
1997 vznikla nadácia Zachráňte našu budúcnosť v Trenčíne – **15. výročie**
1997 (21.1.) bola v Trenčíne otvorená expozitúra Poľnobanky – **15. výročie**
1997 (22.5.) bola slávnostne otvorená diaľnica na úseku Horná Streda - Nové Mesto nad Váhom – **15. výročie**
1997 bola slávnostne otvorená nová budova ČSOB v Trenčíne na Vajanského ulici – **15. výročie**
1997 v júli postihli trenčiansky okres veľké povodne s rozsiahlymi škodami – **15. výročie**
1997 (20.11) vznikla akciová spoločnosť Letisko Trenčín – **15. výročie**
2002 (1.1.) bolo zrušené MsKS v Trenčíne – **10. výročie**
2002 (22.2.) vznikla v Novom Meste nad Váhom Galéria Petra Matejku – **10. výročie**
2002 vznikla rómska organizácia SAVORE ROMALE v Myjave – **10. výročie**
2002 bola založená Galéria Petra Matejku v Novom Meste nad Váhom – **10. výročie**
2002 vznikol Klub spoločnosti M.R. Štefánika v Myjave – **10. výročie**
2002 vzniklo občianske združenie Javor v Novom Meste nad Váhom – **10. výročie**
2002 vzniklo Komunitné centrum v Trenčín-Juh – **10. výročie**
2002 (15.5.) bola na Trenčianskej univerzite v Trenčíne odhalená pamätná tabula Alexandrovi Dubčekovi – **10. výročie**
2002 (20.6.) v Bánovciach nad Bebravou bola odhalená pamätná tabuľa Elene Čepčekovej – **10. výročie**
2002 bola rekonštruovaná veža na Piaristickom kostole v Trenčíne – **10. výročie**
2002 (24.10.) v Trenčíne bol otvorený hypermarket TESCO – **10. výročie**
2002 v Dolných Držkovciach bola odhalená pamätná tabuľa titulárnemu arcibiskupovi Karolovi Kmeťkovi – **10. výročie**
2007 (1.4.) zanikla v Trenčíne firma Ozeta, ktorá predtým niesla názov Odeva, založená v roku 1940 – **5. výročie**

[petra.dombaiova]

ANOTÁCIE & RECENZIE

KNIŽNÉ NOVINKY Z REGIÓNU

MONOGRAFIA STARÁ TURÁ – NAŠE MESTO

Druhé rozšírené a doplnené vydanie monografie Stará Turá - naše mesto uviedli do života na vianočných trhoch zostavovatelia diela PhDr. Radoslav Ragač, PhD., PhDr. Marián R. Zemene, odborný poradca PhDr. Milan Šišmiš a primátorka mesta Ing. Anna Halinárová. Plnofarebná 270 stranová publikácia v pevnej väzbe sa predáva v MsÚ, v DK Javorina a v Stredisku cezhraničnej spolupráce (býv. INFOTUR). **[www.staratura.sk]**

MONOGRAFIA ROZVADZE 1212 - 2012

Najstaršia časť obce Trenčianske Stankovce si v roku 2012 pripomína 800 rokov prvej písomnej zmienky. Prechádzka stáročiami, ako autori monografie doplnili názov diela, zachytáva život mnohých generácií obyčajných ľudí, šľachtických i zemianskych rodov.

Dej je obohatený životnými príbehmi ľudí žijúcich v obci. Knihu dopĺňa bohatá obrazová príloha.

[redakcia]

[Foto: obálka monografie Bočáková, H. – Tomík, S.: Rozvadze 800 rokov. Trenčianske Stankovce, 2012.]

REGIONÁLNY MEDAILÓN

RUDOLF MOŠKO (1926)

Akademický maliar Rudolf Moško patrí k významným predstaviteľom súčasného slovenského výtvarného umenia. Jeho prínos sa odvíja najmä v oblasti krajinomaľby.

V Rudolfovi Moškovi sa šťastne prepája výtvarník, ktorý bravúrne ovláda kresbu, kompozíciu, mágiu farebnej skladby a výstižnú definíciu tvaroslovia s turistom, ktorému je krajina celoživotným programom. Autor má zmapované celé Slovensko, aby nám priniesol priliehavú definíciu slovenskej krajiny, jej základu a prapodstaty, odhalil jej dušu. Krajina Rudolfa Mošku priťahuje svojou magickou atmosférou, typicky „moškovským“ koloritom – akordom žiarivých modrých, zelených doplnených červenou či žltou, príťažlivou skladbou hmôt oprostených od nadbytočných detailov. Plynulý rytmus vlniacich sa kopcov, dolín a domov ozvláštňuje svetlom – tajomne až mysticky žiariacim a chvejivo rozohrávajúcim atmosféru obrazov. Krajina Rudolfa Mošku je vznešená, monumentálna, plná energie, pokojná a láskavá a poskytuje nám tak prepotrebný azyl pre nepohodou. Rudolf Moško prináša vo svojej tvorbe rehabilitáciu a znovu oživenie záujmu o žáner krajinomaľby, ktorá má svoje opodstatnenie nielen v histórii ale i súčasnom výtvarnom umení.

Záštitu na podujatím prevzali – Ján Figeľ, komisár Európskej komisie pre vzdelávanie, odbornú prípravu, kultúru a mládež a Maroš Šefčovič, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Slovenskej republiky pri Európskej únii.

Akademický maliar Rudolf Moško sa narodil 22. septembra 1926 v Dobrej pri Trenčíne. V rokoch 1945 – 49 študoval na Oddelení kreslenia a maľovania pri Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave u prof. J. Mudrocha, G. Mallého a D. Millyho. Od roku 1949 žije a tvorí v Trenčíne. Je zastúpený v galerijných a súkromných zbierkach doma i v zahraničí. Venuje sa maľbe, kresbe a v rokoch 1960 – 1988 realizoval na území Slovenska viaceré diela v architektúre (sgrafitá, štukolustrá, reliéfy, kamenné a betónové objekty, keramické mozaiky). Absolvoval vyše 40 individuálnych výstav (Bratislava, Trenčín, Nitra, Pardubice, Zlín, Piešťany, Komárno, Galanta, Banská Bystrica, Košice, Žilina, Martin, Praha, Katowice, Kragujevac, Budapešť, Havana, Cran Gevrier, Moskva, Mníchov, Brusel), zúčastnil sa mnohých kolektívnych výstav na Slovensku i v zahraničí.

[www.gmab.sk]
[Foto: GMAB.]

DUŠAN MITANA (1946)

Slovenský spisovateľ, scenárista a dramatik, sa narodil v Moravskom Lieskovom v robotníckej rodine. Vzdelanie získaval v Moravskom Lieskovom a v Novom Meste nad Váhom, kde v roku 1964 zmaturoval na Strednej všeobecnovzdelávacej škole. Po ukončení vzdelávania pracoval ako robotník, a neskôr pokračoval v roku 1965 v štúdiu na filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave odbor novinárstvo, no po roku štúdium ukončil a odišiel pracovať do redakcie časopisu Mladá tvorba. V rokoch 1967 – 1972 opäť študoval, tentoraz filmovú a televíznu dramaturgiu na VŠMU v Bratislave. V rokoch 1973 – 1974 bol redaktorom časopisu Romboid a od roku 1975 sa profesionálne venuje literárnej tvorbe. Žije v Bratislave.

Svoje prvé literárne diela uverejňoval v časopise *Mladá tvorba* a neskôr i v časopisoch

Slovenské pohľady a *Romboid*. Knižný debut mu vyšiel až v roku 1970, kedy mu vyšla prvá zbierka poviedok. Už na začiatku tvorby sa prejavil ako nadaný rozprávač. Vo svojich dielach zobrazuje grotesknosť životných situácií, ale ľudskú existenciu ako absurditu a život ako sled náhod a tajomnosti, plynulo prelína racionálne s fantazijným, normálne s patologickým či všedné z bizarným, čím vytvára i zo všedných príbehov pútavé čítanie s často neočakávanými zvratmi a závermi.

[wikipedia]
[Foto: ZLF]

PELE-MELE

* **Babi, pošli mi to mejlom** – VKMR organizuje každú stredu od 8.00 do 9.30 h inštruktáž na zvládnutie základov PC a komunikácie prostredníctvom e-mailu pre seniorov ZDARMA. V roku 2011 kurz absolvovalo spolu 101záujemcov. (**Kontakt na prihlásenie:** 032/7434267, kl. 33.)

* **TOP 20 najpožičiavanejších kníh vo VKMR v roku 2011**

Autor	Názov	Časť	Koľkokrát
Vojtovič, Sergej, 1952-	Riadenie personálnych		262x
Kachaňáková, Anna,	Personálny manažment		192x
Koubek, Josef, 1940-	Řízení lidských zdrojů : základy		181x
Armstrong, Michael,	Řízení lidských zdrojů :		171x
Kocianová, Renata,	Personální činnosti a metody		156x
Rievajová, Eva, 1951-	Trh práce a politika		147x
Dvořáková, Zuzana	Management lidských zdrojů		141x
	Biografický lexikón Slovenska.	III, G-H	125x
Čihovská, Viera, 1948-	Manažment ľudských zdrojov		124x
	Biografický lexikón Slovenska.	II, C-F	123x
	Biografický lexikón Slovenska.	IV, CH-Kl	123x
Plávková, Oľga	Kapitoly z hospodárskej		123x
	Biografický lexikón Slovenska.	I, A-B	122x
Urban, Jan, 1953-	Řízení lidí v organizaci :		121x
Armstrong, Michael,	Personální management		120x
	Riadenie ľudských zdrojov		111x
	Personální management :		98x
Vaverčáková, Marta	Riadenie ľudských zdrojov		97x
Zamazalová, Marcela	Marketing		95x
Kotler, Philip, 1931-	Marketing		91x

* **Nasledujúce číslo Knihovníka** (1/2012) uzrie svetlo sveta v júli 2012.

V záujme skvalitnenia poskytovaných informácií si radi prečítame

VAŠE POSTREHY, NÁMETY A PRÍSPEVKY,

ktoré nám môžete adresovať e-mailom na *multi@vkmr.sk*,
prípadne zaslať poštou na adresu
Verejnej knižnice Michala Rešetku (Nám. SNP 2, 911 82 Trenčín)

VEREJNÁ KNIŽNICA MICHALA REŠETKU v TRENČÍNE

www.vkmr.sk

Knihovník
Metodický časopis pre verejné knižnice okresov Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou a Myjava

Ročník: 29
Číslo: 2/2011
Edícia: Metodika
Zostavil a graficky upravil: Mgr. Peter Martinák
Zodpovedný redaktor: Mgr. Lýdia Brezová (vkmr@vkmr.sk)
Redakčná rada: Mgr. Lýdia Brezová; Mária Kernová; Mária Špániková; Mgr. Igor Zmeták, PhD.; Mgr. Peter Martinák
Vydala: Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2012

© VKMR